

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
THE DEVELOPMENT OF GUIDELINES FOR PROMOTING PARENT'S
PARTICIPATION IN SCHOOL ADMINISTRATION AT BAN KLANG
SCHOOL, MAE SALONG NOK SUB-DISTRICT, MAE FAH LUANG
DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

พิมพ์พิมพ์ณัฐ สุกายอง

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

พ.ศ. 2563

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย : พิมพ์พิชมณัฐ์ สุภายอง

สาขาวิชา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ประวิติ พันผาสุข อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระหลัก

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี และ 3) แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย จำนวน 33 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 190 คน และโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสรุปผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมินความเหมาะสมแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน โดยรวมปัญหาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับปัญหามากไปน้อย คือ ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านการบริหารงาน อยู่ในระดับมาก และปัญหาด้านบริหารวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง

2. การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ ได้มีการจัดทำแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา มีการจัดประชุมทุกภาคเรียน มีส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดหลักสูตรท้องถิ่น การมี

ส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล การแก้ไขหลักสูตร การเรียนซ่อมเสริม มีการสร้างช่องทางการสื่อสาร มีการมอบหมายงานให้นักเรียน มีการสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองในการรับรู้พฤติกรรมนักเรียน มีการส่งเสริมปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ด้านงบประมาณ มีการจัดทำแผนระดมเงินทุน และการประชาสัมพันธ์ มีการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับชุมชน มีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการสนับสนุน มีการติดตามประเมินผลร่วมกันและด้านการบริหารงานทั่วไป ได้มีการจัดทำแผนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านช่องทางต่าง ๆ มีการประเมินความพึงพอใจ มีการจัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้ปกครองและครู มีการนิเทศ ติดตามและมีการสื่อสารกับผู้ปกครอง

3. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ตั้งเคราะห์ได้เป็น 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 3 ข้อ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ จำนวน 15 ข้อ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ จำนวน 3 ข้อ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล จำนวน 3 ข้อ และพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การส่งเสริมการมีส่วนร่วม, การบริหารสถานศึกษา, การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

The Title : The Development of Guidelines for Promoting Parent's Participation in School Administration at Ban Klang School, Mae Salong Nok Sub-District, Mae Fah Luang District, Chiang Rai Province

The Author : Pimpichamon Supayong

Program : Educational Administration

Thesis Advisors : Associate Professor Prawat Puenphasuk Chairman

ABSTRACT

The objectives of this independent study were to investigate the problems and recommendations in promoting parents' participation in school administration at Ban Klang School in Tambon Ma Salong Nok, Mae Fah Luang district, Chiang Rai province, to examine parents' participation in school administration of schools with Best Practices, and to construct the guidelines for promoting parents' participation in school administration at Ban Klang School. The sample group consisted of 33 Ban Klang School director, teachers and school board members, 190 parents, and three schools with Best Practices in promoting parents' participation in school administration. The instruments for data collection were composed of a questionnaire, an interview, a workshop summary record, and an assessment for the propriety of the promotion guidelines. The research results are summarized as follows.

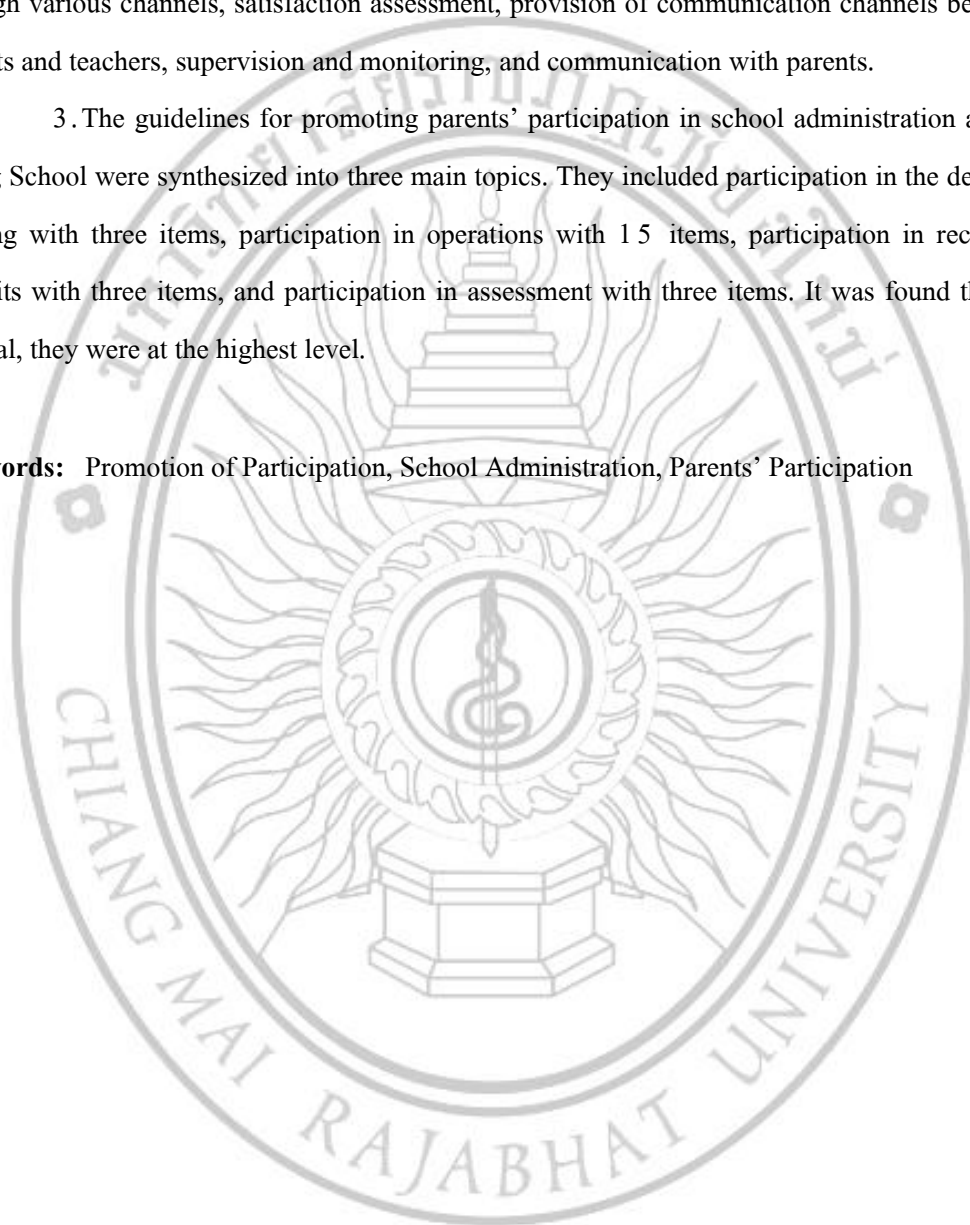
1. There were three problem aspects of the parents' participation in school administration and they were at a high level. The problems, ranked from high to low, were budget and general administration at a high level, and academic administration at a moderate level.

2. The parents' participation in school administration of the schools with Best Practices revealed that, for academic administration, there were a joint formulation of operation plans with school board members, a semester meeting, promotion of the participation in formulating local curricula, remedial, creation of communication channels, student assignments, raising parents'

awareness on student behaviors, and promotion of folk scholars to partake in pedagogical activities. For budget, there were a formulation of fund-raising plans and public relations, good relationships with communities, promotion of parents to support, and joint assessment and follow up. For general administration, there were formulation of community-based plans, public relations of activities through various channels, satisfaction assessment, provision of communication channels between parents and teachers, supervision and monitoring, and communication with parents.

3. The guidelines for promoting parents' participation in school administration at Ban Klang School were synthesized into three main topics. They included participation in the decision making with three items, participation in operations with 15 items, participation in receiving benefits with three items, and participation in assessment with three items. It was found that, in general, they were at the highest level.

Keywords: Promotion of Participation, School Administration, Parents' Participation

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สำเร็จลงได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือและความกรุณาเป็นอย่างดีจากอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ประวิติ พันผาสุข ที่ให้แนวคิด ความรู้ คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ษะบุญธง ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งได้ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เพื่อให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้เป็นวิทยาทานและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้ในการทำวิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ในการตรวจสอบเครื่องมือ ประกอบด้วย ว่าที่ร้อยตรี พงศกร เกเย็น นายสว่าง มโนใจ และนายบรรหาญ ปันทะนัน ที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำ ทำให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์ และสามารถนำไปเก็บข้อมูลได้อย่างครบถ้วนและครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย นางสาวมัณฑุสา เพ็ชรชนะ นายวันชัย ชื่นตา และนายวุฒิชัย ไหมวงศ์ ที่ให้คำแนะนำในการจัดทำแนวทางการพัฒนาและประเมินด้านความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริง

ขอขอบคุณครอบครัวที่ให้กำลังใจและสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่แรก จนทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและพยายามทำวิจัยจนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

พิมพ์พิชมณัฐ์ สุภายอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	๗
ABSTRACT	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	๑๑
สารบัญภาพ	๑๒
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	20
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา.....	23
บริบทของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	28
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	36

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	37
ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	37
ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี.....	42
ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	47
ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice).....	57
พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	59
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	76
สรุปผลการวิจัย	77
อภิปรายผล	81
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย	85
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	85
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	91

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	92
ภาคผนวก ข นักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบแนวทางการพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย	93
ภาคผนวก ค รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) พัฒนา แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย	94
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	96
ภาคผนวก จ แบบสัมภาษณ์	102
ภาคผนวก ฉ สรุปการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ.....	105
ภาคผนวก ช ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย.....	111
ภาคผนวก ซ แบบประเมินความเหมาะสมแนวทางการมีส่วนร่วมในการ บริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย.....	116
ภาคผนวก ฌ ค่าคะแนนประเมินความเหมาะสมแนวทางการมีส่วนร่วมใน การบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้าน กลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย..	121
ประวัติผู้วิจัย	123

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ปีการศึกษา 2562	28
3.1	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยเทียบบัญชีไตรยางศ์ตามระดับชั้น	38
4.1	เพศ ของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
4.2	อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
4.3	ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
4.4	อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
4.5	ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา	49
4.6	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนของโรงเรียน	50
4.7	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน	51
4.8	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้ มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	52
4.9	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณเกี่ยวกับการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา ของโรงเรียน	53
4.10	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณเกี่ยวกับการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนของโรงเรียน	54
4.11	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของ โรงเรียน	55
4.12	ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับระบบงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	55
4.13	ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหาร สถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านกลาง	68
4.14	ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ.....	68
4.15	ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	69

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.16	ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	73
4.17	ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล.....	74

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดการวิจัย	38

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนถือเป็นกลไกที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากยิ่งต่อการพัฒนาและสร้างความเจริญมั่นคงให้แก่ชาติ ทั้งนี้เพราะประชาชนที่ได้รับการศึกษาย่อมมีปัญญาหลักคิดและหลักปฏิบัติ ที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตของตนเอง รวมถึงปัญหาของสังคม สามารถเข้าใจถึงสภาพบ้านเมืองและความเป็นไปที่แท้จริงของสังคม ซึ่งจะส่งผลดีต่อความเป็นเอกภาพของสังคมที่เหนียวแน่นและแข็งแกร่ง มีศักยภาพในการแข่งขันในเวทีโลก รัฐบาลในทุกสมัยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ให้การสนับสนุนทั้งนโยบายและงบประมาณในการจัดการศึกษา แต่ก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น งบประมาณในการพัฒนาที่ค่อนข้างจำกัด การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ที่สอดคล้องนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนยุคปัจจุบัน ระบบสาธารณูปโภคที่ยังไม่เอื้อต่อการศึกษามีเหมาะสม อาคารเรียนไม่เพียงพอและเหมาะสม บางแห่งทรุดโทรมจนไม่สามารถใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ รวมทั้งการขาดแคลนบุคลากรทางด้านการสอน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีขนาดเล็ก เนื่องจากการจัดสรรบุคลากรทางด้านการศึกษาจะพิจารณาสัดส่วนกับผู้เรียน ทำให้การจัดสรรบุคลากรกระจุกตัวอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาให้กับโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและมีขนาดเล็กแทบทั้งสิ้น หน่วยงานด้านการศึกษาค้นคว้าถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดและสนับสนุนด้านการศึกษา เพื่อลดค่าใช้จ่ายของภาครัฐ และเพื่อตอบสนองต่อความเป็นจริงของสังคม ชุมชนในแต่ละเขตพื้นที่ นอกจากนี้ยังจะสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนสร้างโอกาสให้กับลูกหลาน และความเจริญในพื้นที่ โดยมีเป้าหมายของการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา (วัฒนา บุญญฤทธิ์, 2552) ดังนี้

1. เด็กทุกคนในชุมชนควรได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมจากครอบครัวและชุมชน ทั้งนี้ การดูแลเด็กมิใช่หน้าที่ของครอบครัว และสถานศึกษาเท่านั้น แต่เป็นการดูแลร่วมกันของทุกฝ่ายในชุมชน

2. สร้างการรับรู้ให้ผู้ปกครองและชุมชนรับรู้ถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเด็กร่วมกับสถานศึกษา โดยเกิดจากความรู้สึกว่าเด็กคือคนของชุมชน และเด็กเหล่านี้จะเป็นผู้สืบทอดภารกิจต่าง ๆ ของชุมชนต่อไป การลงมือเตรียมเด็กให้เป็นไปตามที่ชุมชนกำหนดจุดหมายไว้จะทำให้มองเห็นภาพอนาคตของชุมชนได้

3. สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้ปกครองและชุมชนในการหาวิธีร่วมกัน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนเด็กร่วมกับสถานศึกษา

4. กระตุ้นให้มีการรวมกลุ่มและร่วมมือร่วมใจกันในกลุ่มองค์กรในชุมชนเพื่อริเริ่มและสนับสนุนการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับสถานศึกษาในการพัฒนาเด็กของชุมชน การรวมกลุ่มกันดังกล่าวอาจจัดอยู่ในรูปขององค์กรการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ที่มีบุคลากรจากทุกฝ่ายในชุมชนเป็นกรรมการและกรรมการเหล่านี้จะต้องมีพลังที่จะผลักดันให้เกิดกิจกรรมทางการศึกษาได้

5. การหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าที่เลวร้ายที่สุด เพราะการเปิดโอกาสให้ฝ่ายต่าง ๆ เข้ามาแสดงความต้องการและข้อห่วงกังวลตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ จะช่วยลดโอกาสของการโต้แย้งและการแบ่งฝ่ายที่จะเป็นปัจจัยให้เกิดการเผชิญหน้าอย่างรุนแรงได้

6. การคงไว้ซึ่งความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม เนื่องจากกระบวนการตัดสินใจที่โปร่งใสและเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จะสร้างความน่าเชื่อถือต่อสาธารณชนและเกิดความชอบธรรมโดยเฉพาะเมื่อต้องมีการตัดสินใจในเรื่องที่มีการโต้แย้งกัน

7. การคาดการณ์ความห่วงกังวลและทัศนคติ เพราะเมื่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้มาทำงานร่วมกับสาธารณชนในกระบวนการมีส่วนร่วม พวกเขาจะรับรู้ถึงความห่วงกังวล และมุมมองของสาธารณชนต่อการทำงานขององค์กร ซึ่งจะช่วยให้เจ้าหน้าที่สามารถคาดการณ์ปฏิกิริยาตอบสนองของสาธารณชนต่อกระบวนการและการตัดสินใจขององค์กรได้

8. การพัฒนาภาคประชาสังคม ประโยชน์อย่างหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชนคือทำให้ประชาชนมีความรู้ทั้งในส่วนของเนื้อหาโครงการและกระบวนการตัดสินใจ รวมทั้งเป็นการฝึกอบรมผู้นำ และทำให้ประชาชนได้เรียนรู้ทักษะการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต

สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน โดยที่ชุมชนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาและความสำเร็จของสถานศึกษา ขณะเดียวกัน โรงเรียนก็มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาชุมชน ดังนั้น นอกจากการบริหารงานสถานศึกษาในด้านวิชาการและการบริหารจัดการแล้ว ผู้บริหารสถานศึกษา

จึงมีอีกหนึ่งบทบาทสำคัญในการสร้างกลไกการเรียนรู้ร่วมกับชุมชน พัฒนาความสัมพันธ์แบบเกื้อกูลกันกับชุมชน เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน เพื่อพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน และเพื่อได้รับความร่วมมือสนับสนุนจากชุมชนในกิจกรรมสร้างสรรค์พัฒนาต่างๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อทั้ง โรงเรียนและชุมชนอย่างยั่งยืนหลัก 3S's ในการสร้างความร่วมมือและการสนับสนุนจากชุมชน (ประสงค์ ถึงแสง, 2559) ได้แก่

S –Shared Vision คือ การสร้างให้ชุมชนมีวิสัยทัศน์ร่วมกันกับสถานศึกษา ในการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาตนเองของนักเรียน ให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นคนเก่ง คนดี สามารถทำคุณประโยชน์ให้กับชุมชน และประเทศชาติ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา ครู และสมาชิกชุมชนเป็นต้นแบบที่ดี ร่วมมือให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในทุก ๆ ด้าน

S- Synergy คือ การรวมพลังประสานความร่วมมือกับชุมชนให้ทำงานร่วมกับสถานศึกษา โดย เอาจุดแข็งและความพร้อมของบุคคลและทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างสรรค์จนเกิดเป็นประโยชน์สูงสุดโดยมุ่งผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ

S-School Based Activities คือ การสร้างสถานศึกษาให้เป็นแหล่งความรู้ ศูนย์กลางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของชุมชน โดยการดึงผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนาคุณภาพสถานศึกษารวมไปถึงการหรือการจัดฝึกสอนฝึกอบรมตามที่ชุมชนต้องการ หรือ เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถมาเป็น "ผู้ถ่ายทอดภูมิความรู้" เช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น ครูชาวบ้าน สร้างเครือข่ายการเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ เป็นศูนย์การเรียนรู้ทั้งภาครัฐและธุรกิจเอกชน นอกจากนี้ ยังสามารถใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน โดยการให้ชุมชนใช้อาคาร สถานที่ อุปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น

โรงเรียนบ้านกลาง (2561) ตั้งอยู่ในตำบลแม่สลอนนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เป็นโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล จนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) มีนักเรียนทั้งสิ้น 362 คน (ข้อมูล ณ เดือนพฤศจิกายน, 2562) โดยผู้เรียนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ เช่น จีนฮ่อ อาข่า ลาหู่ ลีซอ และไทยใหญ่ เป็นต้น มีครูผู้สอนจำนวน 20 คน อยู่ห่างจากตัวอำเภอแม่ฟ้าหลวง 36 กิโลเมตร และห่างจากตัวอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย 57 กิโลเมตร เป็นพื้นที่ค่อนข้างห่างไกล การเข้าถึงค่อนข้างลำบาก ประชาชนในพื้นที่ส่วนใหญ่นิยมอาชีพเกษตรกรรมและรับจ้าง ซึ่งประเด็นดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่าอาจทำให้การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาค่อนข้างน้อย ซึ่งสังเกตได้จากในปีที่ผ่านมาที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือการแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาโรงเรียนมีน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลอนนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ซึ่งมี

ประเด็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่เกิดขึ้นว่าสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมมีน้อยเกิดจากสาเหตุใด และในสถานศึกษาที่สามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการมีส่วนร่วมบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ เช่น การระดมทรัพยากร และการบริหารงานทั่วไปในส่วนของงานกิจการนักเรียน ซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สามารถนำข้อมูลที่ได้รับมาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนได้
2. ผู้บริหาร โรงเรียนบ้านกลาง และ โรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกันสามารถนำผลการวิจัยสู่การกำหนดนโยบายการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนต่อการพัฒนาในการบริหารวิชาการ งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไปพิมพ์ข้อความดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และ โรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงที่มีบริบทใกล้เคียงกันรวมทั้งมีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จำนวน 3 แห่ง

2. ขอบเขตด้านประชากร

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรทั้งหมดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน บ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายในการศึกษาซึ่งประกอบด้วย

2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด เชียงราย จำนวน 1 คน

2.2 คณะครูโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย จำนวน 20 คน

2.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน

2.4 ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2561 จำนวน 362 คน

2.5 สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ ซึ่งมีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมให้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน จำนวน 3 แห่ง

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

3.1 ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดเนื้อหาตามแนวคิดหลักกระบวนการมีส่วนร่วม (สถาบันพระปกเกล้า, 2555, น. 40-45 อ้างอิงจาก Cohen and Uphoff, 1980, pp. 219-222) ที่ได้ กำหนดกระบวนการออกเป็น 4 กระบวนการ คือ

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านกลาง ตำบล แม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย 3 ด้าน คือ

1) ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.1) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน
- 1.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน
- 1.3) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2) ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย

- 2.1) การระดมเงินทุนเพื่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
- 2.2) การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน

3) ด้านการบริหารงานทั่วไป

3.1) การจัดกิจกรรมของโรงเรียน

3.2) ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน

3.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีในการมีส่วนร่วม 4 กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลในมุมมอง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

3.3 การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน และนำมาจัดทำแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ดังนี้

- 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป
- 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป
- 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป
- 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

4. ขอบเขตด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ทำในปี พ.ศ. 2562

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย โดยการแจกแบบสอบถามจำนวน 362 คน โดยถือว่านักเรียน 1 คน มีผู้ปกครอง 1 คน

2. การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยมีผู้ช่วยผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นล่ามแปลภาษาท้องถิ่น เนื่องจากผู้ปกครองหลายคน

ไม่สามารถสื่อสารเป็นภาษาไทยได้ และผู้วิจัยถือว่าในการตอบแบบสอบถามนั้น ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามความคิดอิสระของตนเองโดยแท้ ดังนั้นคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามจึงให้ข้อมูลที่แท้จริง เป็นที่เชื่อถือได้

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนร่วมกับโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ใน 4 กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในงาน 3 ด้าน คือ งานด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

ด้านบริหารวิชาการ หมายถึง การพัฒนาหรือดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

ด้านงบประมาณ หมายถึง การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ด้านการบริหารงานทั่วไป หมายถึง งานกิจการนักเรียน

การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการดำเนินการ รูปแบบวิธีการ และปัจจัยที่ใช้ในการดำเนินการเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การดำเนินการด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ที่ให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วมใน 4 กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ของงานทั้ง 3 ด้านคือ งานด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

สถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่ดี หมายถึง สถานศึกษาที่มีการกำหนดนโยบายหรือแนวทางการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจน ใน 4 กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งมีผลการดำเนินงานในเชิงประจักษ์ว่า เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษานั้นอย่างแท้จริง

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ” ประกอบด้วยแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม
2. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
3. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
4. บริบทโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่สลอง จังหวัดเชียงราย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม กล่าวว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์กรที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์กร ควรประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ (Argyris, 1964 , p. 21) คือ

1. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์กรย่อมมีความผูกพันกับองค์กรที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กร แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กรแล้ว

2. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ระหว่างกลุ่มสมาชิก และความร่วมนั้นจะแพร่ขยายไปทั่วองค์กร ทำให้สมาชิกองค์กรมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ

การยอมรับ การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์กร

การการบริหารแบบมีส่วนร่วม (คุณวุฒิ คนฉลาด, 2550, น. 165) หมายถึง เป็นกระบวนการที่มุ่งให้สมาชิกในองค์กรมีโอกาสทำงานร่วมกันเป็นทีม หรือเป็นกลุ่ม ให้ทุกคนมีส่วนร่วมงานจึงประสบความสำเร็จ และมีประสิทธิภาพ การจัดการแบบมีส่วนร่วมเน้นการจัดการที่ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือควบคุมปัญหาได้มาช่วยกันแก้ปัญหาแบบเป็นทีม ซึ่งจะได้ออมรับปัญหา และช่วยกันแก้ปัญหาได้ดีขึ้นมักจะได้ผลทางจิตวิทยา สร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานของทุกคนด้วย

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2551, น. 3-4) เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุน ทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ อาจเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือในกระบวนการบริหารซึ่งเกี่ยวข้องกับการเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยการช่วยเหลือ การทำประโยชน์ และการรับผิดชอบ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552, น. 4-5) หมายถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า การให้บุคคลมีส่วนร่วมนั้นบุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่าง ๆ การที่บุคคลมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมทำให้บุคคลมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมและองค์กรในที่สุด

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (สมยศ นาวิการ, 2555, น. 1) คือ กระบวนการของผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจเน้นการมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็งของบุคคลใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญในการแก้ปัญหาการบริหาร ที่สำคัญอยู่บนพื้นฐานแนวความคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่ให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาโดยให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (สมเดช สีแสง, 2557, น. 229) หมายถึง เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตน ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่ที่เรียกว่าการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร (Total Quality Control: TQC)

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (วินัย ดิสงส์, 2559, น. 49) หมายถึง การที่ผู้บริหารจงใจให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีโอกาสมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมรับผิดชอบ เพื่อการพัฒนางานที่ปฏิบัติให้มีคุณภาพสูงขึ้น

โดยสรุปการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การบริหารที่เปิดโอกาสให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน การรับผลประโยชน์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความหลากหลาย ก่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในด้านการศึกษานั้น การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การที่โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล การรับผลประโยชน์ด้านการพัฒนาบุตรหลาน ดังนั้นจึง จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องเห็นความสำคัญและมีความเข้าใจในพื้นฐานการมีส่วนร่วมเพื่อนำศักยภาพของแต่ละบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ลักษณะของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (ประภาพรรณ รักเลียง, 2556, น. 126-128) แบ่งได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมโดยตรง การมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ ดังนั้น ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบกิจกรรมโดยตรง เช่น ผู้บริหาร หัวหน้าโครงการ การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ก็ตาม มักจะเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการที่ปรึกษาที่จะให้ข้อคิด ข้อเสนอแนะ เพราะกิจกรรมบางอย่างอาจมีอุปสรรคไม่สามารถแก้ปัญหาให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงจำเป็นต้องให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมในการตัดสินใจ เพื่อให้ผลการตัดสินใจเป็นที่ยอมรับแก่คนทั่วไป หรือเกิดผลงานที่มีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมโดยตรงจึงมีสาระสำคัญอยู่ที่ว่า เป็นการร่วมอย่างมีระบบตามกระบวนการบริหาร มักทำเป็นลายลักษณ์อักษร เช่น เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องใดก็ตาม ผลที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการตัดสินใจร่วมกัน เป็นต้น

2. การมีส่วนร่วมโดยอ้อม การมีส่วนร่วมโดยอ้อมเป็นเรื่องของการทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้บรรลุเป้าหมายอย่างไม่เป็นทางการ โดยไม่ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการบริหารแต่อย่างใด แต่เป็นเรื่องของการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุเป้าหมายเท่านั้น เช่น การบริจาคทรัพย์สิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบ ไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่ยินดีร่วมมือ เป็นต้น ลักษณะของการมีส่วนร่วม ลักษณะหรือรูปแบบของการเข้าไปมีส่วนร่วมนั้นสามารถพิจารณาได้หลากหลาย ซึ่งขึ้นอยู่กับว่าเราจะสนใจในด้านใด บางท่านพิจารณาจากกิจกรรมที่เข้าไปมีส่วนร่วม เช่น การเลือกตั้ง การประชุมบางท่านก็พิจารณาในเชิงการบริหาร เช่น การมีส่วนร่วมในแนวราบ แนวตั้ง เป็นต้น

อาร์นสไตน์ (Arnstein, 1969, pp. 215-217) เห็นว่า การมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใด ให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด ซึ่งเป็นข้อบ่งบอกถึงภาวะผู้นำที่เป็นประชาธิปไตยว่ามีสูงหรือต่ำ อาร์นสไตน์ได้

ใช้อำนาจในการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการบ่งบอกการมีส่วนร่วม โดยกำหนดเป็นขั้นบันได (Participation Ladder) 8 ขั้น จัดเป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภทดังนี้

1. การมีส่วนร่วมเทียม หรือไม่มีส่วนร่วม
2. การมีส่วนร่วมพอเป็นพิธี หรือร่วมเพียงบางส่วน
3. การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง คือ มีอำนาจและบทบาทมาก

เงื่อนไขของการมีส่วนร่วมในการบริหาร แม้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเป็นที่ยอมรับ และมีความสำคัญต่อการบริหารงานตาม วิทยาการสมัยใหม่ และนักบริหารทุกองค์กรต่างต้องการให้เกิดบรรยากาศการทำงานเช่นนี้ก็ตาม แต่บรรยากาศเช่นนี้มีโอกาสเกิดขึ้นได้ง่าย ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นสำคัญ ซึ่งทั้งสองฝ่ายจะต้องมีความปรารถนาร่วมกันที่จะให้เกิดการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมจึงจะเกิดขึ้นได้ ในขณะเดียวกัน ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หรือทั้งสองฝ่ายไม่พึงปรารถนาจะให้เกิดการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมย่อมจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้ จึงกล่าวได้ว่า ปัจจัยทั้งสองดังกล่าวเป็นเงื่อนไขสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้บริหารหรือผู้นำ นับว่าสำคัญที่สุดเป็นอันดับแรก เพราะหากว่าผู้บริหาร ไม่มีความต้องการที่จะให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมแล้ว ก็คงยากที่จะเกิดบรรยากาศการทำงานแบบประชาธิปไตย แม้ว่าผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาจะเรียกร้องก็ตาม แต่ถ้าผู้บริหารมีบุคลิกและปรารถนาที่จะให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมแล้ว การมีส่วนร่วมในการบริหารย่อมเกิดขึ้นได้ อย่างง่ายดาย นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถและประสบการณ์ในการบริหารงาน เพราะการจะนำวิธีการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ นั้น มิใช่จะได้ทุกสถานการณ์ บางครั้งนำไปใช้กับองค์กรหนึ่งแล้วเกิดความสำเร็จ แต่เมื่อนำไปใช้กับอีกองค์กรหนึ่งอาจจะไม่ประสบความสำเร็จก็ได้ ทั้งนี้ปัจจัยความสำเร็จนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขหลายประการ เช่น เวลา สถานที่ ภาวะผู้นำ สถานการณ์ วิถีชีวิตของคนแต่ละสังคม เป็นต้น ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องตระหนักในเรื่องเหล่านี้ และพิจารณาว่าในสถานการณ์ใดควรจะใช้เทคนิคการบริหารแบบใด

2. ผู้ปฏิบัติหรือผู้ตาม แม้ว่าผู้บริหารปรารถนาจะให้เกิดการมีส่วนร่วมในการทำงานเพียงใด ไม่ว่าจะสร้างบรรยากาศประชาธิปไตยหรือออกคำสั่งก็ตาม แต่หากผู้ปฏิบัติหรือผู้ตามไม่เต็มใจ ไม่สนใจหรือไม่เห็นความสำคัญ การมีส่วนร่วมในการบริหารก็จะไม่เกิด ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องชี้แจงทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ขององค์กร เช่น ทุกคนจะต้องร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้เกิดผลงาน องค์กรจะอยู่ได้หรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับพนักงานหรือผู้ตาม ถ้าหากไม่ร่วมมือไม่ทุ่มเทกับการทำงานให้แก่องค์กร องค์กรก็ต้องสิ้นสลาย และเมื่อนั้นทุกคนในองค์กรก็จะหมดงานทำ เช่นนี้เป็นต้น ถ้าหากผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ตามเข้าใจในวัตถุประสงค์ ก็จะให้ความร่วมมือและทุ่มเทกำลังสติปัญญา ความสามารถ

เพื่อความเจริญก้าวหน้าขององค์กร เพราะโดยธรรมชาติมนุษย์ต่างก็มีความรักและความผูกพันกับองค์กรเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การคบมือข้างเดียวไม่ดังฉันใด เปรียบได้กับผู้บริหารและพนักงาน เจ้าหน้าที่ไม่มีการประสานความร่วมมือกันนั้น ดังนั้นทั้ง 2 ฝ่ายจะต้องมีความตระหนักร่วมกันในเรื่องสำคัญดังกล่าว ผู้บริหารมีหน้าที่ใช้กลยุทธ์ในการสร้างบรรยากาศในองค์กรให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างเป็นวัฒนธรรมในการทำงาน เมื่อบุคคลมีโอกาสดำเนินการตามศักยภาพของตนร่วมกำหนดเป้าหมายหรือร่วมตัดสินใจในการทำงาน ย่อมจะทำให้เกิดความผูกมัดในเชิงจิตวิทยา และจะเป็นพลังใจให้เกิดความกระตือรือร้นให้ภารกิจบรรลุเป้าหมายมากกว่านั้น และจะเป็นผลให้องค์กรมีการพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าต่อไป ผลของการมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร กำหนดปัญหาและความต้องการของตนเอง และการแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ถ้าหากสามารถบริหารการมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสมแล้ว การบริหารก็จะเกิดผลดีมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม หากเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมมากเกินไป ก็จะทำให้เกิดข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะหลากหลายจนเกินขอบเขต ซึ่งจะทำให้การบริหารงานขาดประสิทธิภาพ ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถดำเนินการอะไรเป็นชิ้นเป็นอัน ไม่ว่าการมีส่วนร่วมนั้นจะกระทำโดยตรงหรือโดยอ้อม ตลอดจนการเข้าไปมีส่วนร่วมในรูปแบบลักษณะใด ๆ ก็ตาม

การมีส่วนร่วมทั้งโดยตรงซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ หรือการมีส่วนร่วมโดยอ้อมอันเป็นการสนับสนุนในเรื่องของทรัพยากรอื่น ๆ ล้วนมีความสำคัญไม่น้อยไปกว่ากัน ดังนั้นในบริหารงาน ผู้นำองค์กรจึงต้องพิจารณาถึงลักษณะของกลุ่มคน หรือองค์กรที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนที่มีประสิทธิภาพ และจะเปิดโอกาสให้บุคคล กลุ่มคน หรือองค์กรใดเข้ามามีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานเป็นสำคัญ

รูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Likert, 1961, pp. 28-35) มีเป้าหมายและการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงาน จะกระทำโดยกระบวนการกลุ่มในการจูงใจให้ผู้บังคับบัญชาผู้บริหาร ไม่เพียงแต่ใช้ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเท่านั้น แต่จะพยายามให้ผู้บังคับบัญชามีความรู้สึกว่าพวกเขามีคุณค่าและมีความสำคัญ ความเกี่ยวพันระหว่างผู้บริหาร และผู้บังคับบัญชาจะเป็นไปอย่างตรงไปตรงมาด้วยความเป็นมิตร และความไว้วางใจ นอกจากนี้แล้วยังได้แสดงให้เห็นถึงสาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้ คือ

1. การที่ผู้บังคับบัญชารับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาถกเถียงปัญหา ทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาต่างยอมรับนับถือ และไว้วางใจกัน

2. ผู้บังคับบัญชากระตุ้น จูงใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดกำลังใจในการปฏิบัติงาน โดยให้ผู้ร่วมงานเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารจัดการองค์กร กระตุ้นให้เกิดทัศนคติในการถือครององค์กร นำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่กำหนด

3. ระบบการติดต่อสื่อสารภายในองค์กรมีความคล่องตัว เป็นไปโดยอิสระทั้งในแนวดิ่ง และแนวราบ ข่าวดูสารภายในองค์กรมีความถูกต้องและเพียงพอเชื่อถือได้

4. ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชามีปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างเปิดเผยและกว้างขวาง เกี่ยวกับเป้าหมาย การปฏิบัติงานและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กร

5. การตัดสินใจต่าง ๆ กระทำโดยกลุ่มในทุกระดับขององค์กร

6. เปิดโอกาสให้กลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน เพื่อให้การทำงานมีผลงานบรรลุเป้าหมายขององค์กร และถูกต้องตามความประสงค์อย่างแท้จริง

7. การควบคุมงานมีลักษณะการกระจายไปในหมู่ผู้ร่วมงานให้มีการควบคุมกันเอง และเน้นในเรื่องการแก้ปัญหาหลัก หลีกเลี่ยงการควบคุมด้วยวิธีตำหนิ ดุด่า ว่ากล่าว

8. ผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการฝึกอบรม เพื่อให้การทำงานมีผลงานสูงสุดและสำเร็จตามเป้าหมาย

วรูม และเยตตัน (Vroom and Yetton, 1973, อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2551, น. 183-184) ได้เสนอแนวทางในการที่กำหนดว่า เมื่อไรการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและควรจะมีส่วนร่วม มากน้อยอย่างไรในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนี้ ควรจะขึ้นกับธรรมชาติของ ปัญหาและสถานการณ์ในการกำหนดรูปแบบและปริมาณของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจนั้น ได้เสนอกฎไว้ 2 กลุ่ม คือ

1. กฎกลุ่มแรก เป็นการส่งเสริมคุณภาพของการตัดสินใจ

2. กฎกลุ่มที่สอง เป็นการส่งเสริมการยอมรับการตัดสินใจ ในการตัดสินใจนั้นมีทางเลือกอยู่ 4 วิธี ตั้งแต่ผู้บริหารตัดสินใจเองคนเดียวไปจนถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ ทางเลือกในการตัดสินใจทั้ง 4 มีดังนี้

2.1 ผู้บริหารใช้ข้อมูลที่มีอยู่แล้ว ตัดสินใจเองตามลำพัง

2.2 ผู้บริหารแสวงหาข้อมูลจากผู้อื่น แล้วตัดสินใจเอง

2.3 ผู้บริหารหารือกับผู้เกี่ยวข้องรายคน แสวงหาความคิดและข้อเสนอแนะ แล้วตัดสินใจเอง

2.4 ผู้บริหารปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องเป็นกลุ่ม แสวงหาความคิดเห็นร่วมกัน โดยการอภิปรายแล้วตัดสินใจ

แชพิน (Chapin, อ้างถึงใน ชูพิน รพินทร์, 2554, น. 21) ได้ทำการศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

อิระวัชร จันทรประเสริฐ (2551, อ้างถึงใน ณรงค์ วาไรชล, 2551, น. 6) กล่าวไว้คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคล ให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการ ที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน
3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการ ให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดี เน้นกลุ่มเป้าหมาย การถ่ายทอดระบบเทคนิค ความรู้ การกระจายอำนาจสู่ประชาชน
4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบัน ให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบัน มีการถ่ายทอดหรือขยายโครงสร้างอำนาจของกลุ่ม ผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม
5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบาย เน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคม และนำมากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

รูปแบบในการบริหารแบบมีส่วนร่วมหรือที่นักวิชาการบางท่านเรียกว่าแบบแผนการบริหาร แบบมีส่วนร่วมนี้ หมายถึง วิธีการในการบริหารที่ให้ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร ซึ่งมี รูปแบบแตกต่างกันออกไป ซึ่งรูปแบบและวิธีการส่งเสริมการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีนักการศึกษาได้ กล่าวไว้หลายท่านหลายแนวทาง ในที่นี้ได้เสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ 4 รูปแบบ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2555, น. 10-14) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. รูปแบบการปรึกษาหารือ (Consultative Management) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาส ให้ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในรูปแบบของคณะกรรมการ (Committee) เช่น คณะกรรมการโครงการ คณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการเฉพาะกิจหรือ คณะกรรมการที่เรียกชื่ออย่างอื่น รูปแบบนี้เป็นการกระจายอำนาจการบริหารและการตัดสินใจ เหมาะ สำหรับใช้กับผู้บริหารระดับต้นขึ้นไป โดยการมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะทำงานหรือประธานโครงการ ประธานคณะกรรมการ หรือกรรมการ เป็นต้น

2. รูปแบบกลุ่มคุณภาพ (Q.C.Circles) เป็นการบริหารแบบเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานในรูปของกลุ่มบุคคล 3-10 คน ที่อยู่หน่วยงานเดียวกัน รูปแบบกลุ่มคุณภาพนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานระดับปฏิบัติหรือระดับหัวหน้างาน เพราะเป็นการฝึกฝนและเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีโอกาสทำงานร่วมกัน เพื่อค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา หาสาเหตุของปัญหาตลอดจนคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งมีกระบวนการในการบริหารกลุ่มสร้างคุณภาพ 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Plan : P) การปฏิบัติ (Do : D) การตรวจสอบ (Check : C) และการปรับปรุงแก้ไข (Action : A) หรือวงจรการบริหารงานคุณภาพ PDCA นั่นเอง อย่างไรก็ตามระบบกลุ่มคุณภาพจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อมีการฝึกอบรมเกี่ยวกับเทคนิคกลุ่มคุณภาพ และการใช้ กระบวนการกลุ่มให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญที่สุดคือ ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้ร่วมงาน ต้องอยู่ในเกณฑ์สูง จึงจะสามารถนำระบบกลุ่มคุณภาพนี้มาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

3. รูปแบบระบบข้อเสนอแนะ (Suggestion System) เป็นรูปแบบหนึ่งของการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ได้ผลมากในทางปฏิบัติ โดยมีลักษณะแตกต่างจากข้อเสนอแนะที่มักพบเห็นทั่วไปที่มีลักษณะเป็นกล่องหรือตู้รับฟังความคิดเห็นเท่านั้น กล่าวคือรูปแบบนี้จะมีแบบฟอร์มข้อเสนอแนะให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องกรอกข้อมูลตามแบบฟอร์มที่กำหนด เช่น ปัญหาที่พบสาเหตุของปัญหา และผลที่คาดว่าจะได้รับ สำหรับแบบฟอร์มที่กำหนดอาจแตกต่างกันไปตามความต้องการของแต่ละหน่วยงาน แต่มีหลักปฏิบัติเดียวกัน คือ มีคณะกรรมการพิจารณาข้อเสนอแนะ มีหน้าที่ในการประเมินข้อเสนอแนะจากแบบฟอร์มต่าง ๆ นั้นว่าเป็นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพียงใด ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมีมากน้อยแค่ไหนและสมควรดำเนินการตามข้อเสนอแนะหรือไม่ แล้วนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาดำเนินการต่อไป และถ้าข้อเสนอแนะใดมีการนำไปปฏิบัติ ควรมีการประชาสัมพันธ์และพิจารณาให้ผลตอบแทนเป็นรางวัลหรือผลตอบแทนอื่น ๆ ตามที่หน่วยงานกำหนด ซึ่งรูปแบบนี้เหมาะสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติงานหรือผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ อาจจะเสนอความคิดเห็นคนเดียว หรือมากกว่าก็ได้ ซึ่งรูปแบบนี้จะได้ผลดีเมื่อมีองค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 นโยบาย เป้าหมายขององค์กรต้องชัดเจน

องค์ประกอบที่ 2 ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานต้องอยู่ในระดับสูง

องค์ประกอบที่ 3 การกำหนดผลตอบแทนที่จะให้แก่ผู้เสนอความคิดซึ่งจะต้องสร้างความรู้สึกว่าคุ้มค่าและมีผลทางจิตใจ ระบบและขั้นตอนการพิจารณาแล้วจะต้องรวดเร็ว มีหลักเกณฑ์ ในการพิจารณาแน่นอนชัดเจน ตลอดจนการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอความคิดได้ทราบอย่างรวดเร็ว พร้อมเหตุผล

องค์ประกอบที่ 4 การประชาสัมพันธ์หรือให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา

ด้านความคิด สร้างสรรค์ และการใช้แบบฟอร์มข้อเสนอแนะให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

อย่างไรก็ตาม แม้ว่ารูปแบบนี้จะช่วยให้ผู้บริหารได้ความคิดที่หลากหลายในการปฏิบัติหรือปรับปรุงงานตามอุปสรรคที่สำคัญของระบบข้อเสนอแนะคือการเขียน เนื่องจากผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในชุมชน ชนบท มีความรู้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อาจมีปัญหาในการเรียน ดังนั้นวิธีแก้ไขที่ดีก็คือการเปิดโอกาสให้ผู้เสนอความคิดมานั่งคุยกันตัวต่อตัว หรือไปหาข้อมูลโดยการสอบถามหรือสัมภาษณ์โดยตรง

4. รูปแบบระบบส่งเสริมให้มีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ (Employee Ownership Plan) รูปแบบนี้พบมากในการบริหารกิจการของบริษัท หน่วยงานเอกชนหรือรัฐวิสาหกิจ โดยการส่งเสริมให้ ผู้ปฏิบัติงานทุกระดับมีส่วนเป็นเจ้าของกิจการด้วยการลงทุนซื้อหุ้นของบริษัท หรือบริษัทอาจจ่ายโบนัส ส่วนหนึ่งเป็นทุนเรือนหุ้นในแต่ละปี จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการเอง และมีความรู้สึกผูกพันในการปฏิบัติงานเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นในรูปแบบนี้ ผู้บริหารอาจจะนำมาประยุกต์ โดยการสร้างบรรยากาศให้เกิดความรู้สึกการเป็นเจ้าของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายพึงพอใจที่จะ มีส่วนร่วมให้มากที่สุด จากการวิเคราะห์รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่น่าเสนอข้างต้น ทำให้เห็นว่าวิธีการ แบ่งรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมใช้เกณฑ์ในการแบ่ง 2 เกณฑ์ คือ

เกณฑ์ที่ 1 ใช้อำนาจการตัดสินใจเป็นเกณฑ์ในการแบ่งรูปแบบ หมายถึงอำนาจในการตัดสินใจของทั้งฝ่ายผู้บริหารและฝ่ายผู้ได้บังคับบัญชา เช่น การบริหารแบบปรึกษาหารือ ซึ่งโดยทุกฝ่าย ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน และแบบข้อเสนอแนะซึ่งอำนาจการตัดสินใจอยู่ที่ฝ่ายบริหารอย่างไรก็ตาม แบบข้อเสนอแนะนี้ สามารถจัดอยู่ในกลุ่มของการใช้กิจกรรมเป็นเกณฑ์ในการแบ่งได้ด้วย

เกณฑ์ที่ 2 ใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมหรือเทคนิคการบริหารเป็นเกณฑ์ในการแบ่งรูปแบบ ซึ่งรูปแบบลักษณะนี้ได้แก่ การบริหารแบบคณะทำงาน แบบให้ข้อเสนอแนะ แบบคณะกรรมการบริหาร ระดับกลาง แบบกลุ่มคุณภาพ และแบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของซึ่งแม้จะจัดว่าอยู่ใน กลุ่มนี้ ทุกรูปแบบก็ยังคงมีลักษณะสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ภายในซึ่งก็คือการให้ ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เนื่องจากยังมีนักวิชาการที่แบ่งรูปแบบการบริหารแบบ มีส่วนร่วมในชื่ออื่น ๆ ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การบริหารโดยยึดโรงเรียนเป็นฐาน การบริหารด้วยระบบทันเวลาพอดี และการบริหารคุณภาพโดยรวม เป็นต้น

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีรูปแบบที่มีความหลากหลาย โดยบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทั้งในระดับบุคคล กลุ่มบุคคล โครงการ หรือทั้ง

องค์กร เป็นการปรึกษาหารือในปัญหาหรือแม้แต่แนวทางการพัฒนาคุณภาพ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ทั้งในระดับแนวดิ่งและแนวราบ ดังนั้นรูปแบบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงต้องนำมาใช้ในกระบวนการจัดการการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเช่นกัน

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานขององค์กร (จันทรานี สวงนาม, 2555, น. 71) ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร
2. ลดความขัดแย้งในการทำงาน เพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น
3. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน
4. ช่วยให้ผู้ร่วมงานมีสุขภาพจิตดี ทุกคนมีงานทำ
5. สร้างความเป็นประชาธิปไตยในองค์กร
6. ลดค่าใช้จ่ายและใช้ทรัพยากรอย่างทะนุถนอม
7. ช่วยให้การใช้งบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
8. ช่วยให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีประโยชน์ (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2545, น. 9 – 10) ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว
2. การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยาคือทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ใน ขณะเดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น
3. เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่า สามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
4. เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกันเกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น
5. การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้นและส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม (สมเดช สีแสง, 2557, น. 230) เป็นการเปิดโอกาสให้พนักงานรวมกลุ่มกัน ใช้ความรู้ ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของแต่ละคน ร่วมกันปรับปรุงงานในหน่วยงานของตนมีข้อดี คือ

1. ผู้ที่รู้ปัญหาดีที่สุด และสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด คือ ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับปัญหา มากที่สุดจะแก้ปัญหาได้ถูกต้องที่สุด

2. บุคลากรได้เรียนรู้การทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมในการบริหาร

3. ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความภาคภูมิใจและทำงานเต็มความสามารถ

การบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน มีประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษา (จิณณวัตร ปะโคทั้ง, 2559, น. 41-42) ดังนี้

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาสให้ครูเจ้าหน้าที่และชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของโรงเรียน
2. ขวัญและกำลังใจของครูดีขึ้น
3. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงินและด้านวิชาการเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน
4. สร้างสนับสนุนให้เกิดผู้นำใหม่ในทุกระดับ
5. เพิ่มปริมาณและคุณภาพการติดต่อสื่อสาร
6. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น
7. การที่ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณจึงเกิดแนวทางที่จะต้องใช้งบประมาณโดยประหยัด และเกิดประโยชน์สูงสุด
8. เปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในโรงเรียนได้เสนอความคิดเห็นในการปรับปรุงการศึกษา
9. ชุมชนมีส่วนร่วมและสิทธิในการบริหารและจัดการศึกษา
10. การบริหารและการตัดสินใจด้วยความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
11. ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้อย่างการสอนและโครงการใหม่

การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีประโยชน์ต่อการบริหารสถานศึกษาอย่างมาก นอกจากจะเป็นการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังเป็นการสร้างบรรยากาศความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน รวมทั้งยังสามารถระดมทรัพยากรจากท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของปราชญ์สำหรับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่น วัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณที่โรงเรียนมีค่อนข้างจำกัดได้อีกด้วย

กระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วม เป็นการพัฒนาที่มีการร่วมกันดำเนินกิจกรรมโดยร่วมกันกำหนดเป้าหมาย ทิศทางของการพัฒนา วิธีการดำเนินงานโดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกันมาร่วมแรงร่วมใจ

หลังจากดำเนินการผ่านไปขอให้ทุกคนร่วมกันประเมินว่าผลที่เกิดขึ้นเป็นอย่างไร ดังนั้นกระบวนการมีส่วนร่วมมี 7 ประการ (นิลมณี พิทักษ์, 2551) ต่อไปนี้

1. ร่วมคิดและร่วมกันประชุมกลุ่ม (Thinking and Meeting Together) เพื่อค้นหาปัญหา เสนอสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาของชุมชนโดยคนในชุมชนร่วมกันนำเสนอเช่น การดำเนินโครงการหมู่บ้านเข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จัดเป็นโฮมสเตย์ (Home Stay) ต่อมาเกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษจากน้ำเสีย ชาวบ้านจะแก้ไขปัญหายังไง จะยกเลิกการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ (Home Stay) หรือไม่ เป็นต้น ถือว่าเป็นขั้นแรกของการมีส่วนร่วมที่สำคัญ

2. ร่วมตัดสินใจ (Making Decision Together) สมาชิกในชุมชนร่วมกันตัดสินใจเป็นความเห็นชอบของชุมชนร่วมกันที่จะดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในชุมชน จากข้อที่ 1 ให้สมาชิกในชุมชนเลือกว่าจะแก้ไขปัญหายังไงก่อน ซึ่งเป็นความต้องการของสมาชิกนั้น ๆ

3. ร่วมวางแผน (Planning Together) เป็นการศึกษาที่จะดำเนินการโครงการต่าง ๆ ร่วมกันอย่างเป็นระบบขั้นตอนการปฏิบัติ

4. ร่วมกันดำเนินการ (Acting Together) เป็นการร่วมกันลงแรงลงทุนในการปฏิบัติงาน การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันก่อให้เกิดความเป็นเจ้าของร่วมกัน

5. ร่วมกันใช้ประโยชน์ (Using Together) เป็นการแบ่งปันปันส่วนผลที่เกิดจากการร่วมกันกระทำ โดยร่วมกันกำหนดหรือวางระเบียบในการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์ร่วมกันเพื่อสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน

6. ร่วมกันดูแลรักษา (Maintaining Together) หลังจากสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของร่วมกันต้องร่วมกันดูแลรักษา บูรณทำนุบำรุงเพื่อสามารถใช้สิ่งเหล่านั้นร่วมกันได้นาน ๆ และถือเป็นสมบัติของชุมชนทุกคนที่เป็นสมาชิกในชุมชนต้องร่วมกันดูแล

7. ร่วมติดตามประเมินผล (Evaluating Together) สมาชิกของชุมชนต้องร่วมกันประเมินด้วยตัวเองว่ามีจุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาอย่างไร

โคเฮนและอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff, 1980, pp. 219-222) ได้แบ่งชนิดการมีส่วนร่วมไว้ 4 ชนิด คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจปฏิบัติการ

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน (Implementation) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ทรัพยากร การบริหาร และการประสานขอความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ผู้ปกครอง หรือองค์กรภายนอกเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งมีหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และกระบวนการเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ปกครอง หรือองค์กรภายนอกรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนนั้น ๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษา (ภาวนา ชาราศรีวิสุทธิ และวิบูลย์ ไชยชนะบุตร, 2552, น. 6) หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนิน การ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกัน กับการต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

การบริหารสถานศึกษา (ศิลป์ชัย อ่องตระกูล, 2552, น. 8) หมายถึง การดำเนินงานร่วมกับกลุ่มบุคคลมีอาชีพและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม ตามวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ

การบริหารสถานศึกษา (ณัฐรฎา พวงธรรม, 2553, น. 14) หมายถึง กระบวนการบริหาร การพัฒนา และปรับปรุงวิธีการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อนำพาสถานศึกษาสู่ความก้าวหน้า ส่งเสริมความเจริญด้านความคิด ความรู้ ควบคู่กับการสอดแทรกคุณธรรมแก่นักเรียนเพื่อให้ได้ นักเรียนที่มีคุณภาพ

การบริหารการศึกษา (ถวิล เกษสุพรรณ, 2552, น. 32) กล่าว หมายถึง กระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาที่บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมมือกันดำเนินงาน โดยใช้ ทรัพยากรการบริหารเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพของสังคมตาม วัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้

การบริหารการศึกษา (สมเดช สาวันดี, 2553, น. 32) หมายถึง การใช้ศาสตร์และ ศิลปะ ในการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกระบวนการเรียนรู้ และความเจริญงอกงามของ บุคคลและสังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

กล่าวโดยสรุป การบริหารการศึกษาเป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในกระบวนการทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ ทางการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยมีจุดมุ่งหมายให้สถานศึกษามีความก้าวหน้า ทั้งในด้านการบริหารจัดการ และด้านการส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นนักเรียนที่มีคุณภาพของสังคม รวมทั้งมุ่งสู่สังคมแห่งการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ความสำคัญและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

การมีส่วนร่วมเป็นพื้นฐานในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การบริหารราชการในยุคใหม่จึงควรส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และกำหนดแนวทางของโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดความผูกพัน ความรับผิดชอบร่วมกันและเกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานมากยิ่งขึ้น โรงเรียนเป็นหน่วยงานการศึกษาที่ถือได้ว่าเป็นการบริการสาธารณะอย่างหนึ่งของรัฐที่จะต้องจัดให้ประชาชนอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ รวมทั้งสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน จึงมีผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียอยู่หลายฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ครู นักเรียน ชุมชน องค์กรเอกชน เป็นต้น ดังนั้นจึงต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเหล่านั้นได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาให้มากที่สุดซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี วิธีหนึ่งที่เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในปัจจุบันคือการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการหนึ่งอำเภอ หนึ่งโรงเรียนในฝัน กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558, น. 69-71) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไว้ได้ดังนี้

คำว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School – Based Management : SBM) เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่ริเริ่มในประเทศสหรัฐอเมริกา ในภาษาไทยยังไม่มีการบัญญัติศัพท์ที่แน่นอน แต่นิยมเรียกว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งความคิดเรื่องการจัดกรโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจอุตสาหกรรม ที่ประสบความสำเร็จจากหลักการวิธีการในการทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพในการทำงานมาให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพและสร้างความพึงพอใจแก่ลูกค้าและผู้เกี่ยวข้องมากยิ่งขึ้น โดยมีหลักการ ดังนี้

1. การบริหารจัดการที่มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 1.1 ด้านบริหารวิชาการ
 - 1.2 ด้านบริหารงบประมาณ
 - 1.3 ด้านการบริหารงานบุคคล
 - 1.4 ด้านการบริหารทั่วไป

2. การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปของ คณะกรรมการ

3. การบริหารจัดการต้องตอบสนองและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่าเป็นการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยัง สถานศึกษาโดยตรง ให้สถานศึกษามีอำนาจอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจในด้านวิชาการ บุคคลงบประมาณ และการจัดระบบบริหารงานทั่วไป เป็นการบริหารจัดการโรงเรียนที่สอดคล้อง กับคุณลักษณะและความต้องการของโรงเรียนนั่นคือ สมาชิกโรงเรียน อันได้แก่ คณะกรรมการ บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองตลอดจนสมาชิกชุมชนและองค์กรอื่น ๆ มารวมพลัง กันอย่างเต็มที่ รับผิดชอบต่อการใช้ทรัพยากรและแก้ปัญหาตลอดจนดำเนินกิจกรรมด้านการจัด การศึกษาของโรงเรียน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ทั้งนี้ต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานและ สามารถตรวจสอบได้ โดยมีแนวคิดในการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานคือ

1. เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เปิดโอกาส ให้ครู เจ้าหน้าที่และชุมชน มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญของ โรงเรียน

2. เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียน การสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. สร้างความยืดหยุ่นในการทำงาน ทำให้เกิดการริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ ๆ เพื่อให้ตรง กับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

4. ครูและผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมในการบริหารงบประมาณได้เสนอความคิดเห็นใน การปรับปรุงการศึกษาอีกทั้งเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารและจัดการศึกษา รูปแบบการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้นเป็นการบริหารโดยคณะกรรมการโรงเรียนซึ่ง จะมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการกำหนดเป้าหมายของโรงเรียนวิชาการงบประมาณและ บุคลากร โดยคณะกรรมการ โรงเรียนจะประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครูตัวแทน ผู้ปกครอง ตัวแทนจากเขตการศึกษา ตัวแทนจากสหภาพครู และตัวแทนนักเรียน ซึ่งรูปแบบของ การบริการนี้มีอยู่ 4 รูปแบบคือ

4.1 รูปแบบที่มีผู้บริหาร โรงเรียนเป็นหลัก (Administrative Control SBM) แนวคิด ในการกระจายอำนาจหน้าที่ให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้การบริหารมีประสิทธิภาพมากที่สุด ใน ระยะแรก ผู้บริหารมักใช้วิธีขอคำปรึกษาอย่างไม่เป็นทางการจากครู ผู้ปกครอง หรือผู้แทนชุมชน ดังนั้น คณะกรรมการ โรงเรียนที่ตั้งขึ้นมักจะมิบทบาทสำคัญอยู่ที่การเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ผู้บริหารจะเป็นประธานและเจ้าหน้าที่เขตการศึกษาเป็นกรรมการส่วน

คณะกรรมการอื่น ๆ มาจากการเลือกตั้งของกลุ่มบุคคลแต่ละประเภทในการกำหนดนโยบายวางแผนหาแนวทางแก้ไขปัญหาคณะกรรมการจะมีบทบาทในการร่วมเสนอความคิดเห็นแต่อำนาจในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายยังคงอยู่ที่ผู้บริหารโรงเรียน

4.2 รูปแบบที่มีครูเป็นหลัก (Professional Control SBM) การบริหารตามแนวนี้ตัวแทนคณะครูมีส่วนมากที่สุดในคณะกรรมการโรงเรียน รูปแบบนี้เกิดจากแนวคิดที่ว่า ครูเป็นผู้ใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ครูเป็นผู้ปฏิบัติจึงย่อมจะรับรู้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดีกว่า และถ้ามีโอกาสตัดสินใจก็สามารถแก้ปัญหาได้ตรงจุดมากที่สุด

4.3 รูปแบบที่ชุมชนมีบทบาทหลัก (Community Control SBM) จุดประสงค์ของรูปแบบการบริหารที่ควบคุมด้วยชุมชน คือการเพิ่มความรับผิดชอบในการการศึกษาให้แก่ชุมชนและผู้ปกครอง และเพื่อให้ผู้บริหารการศึกษามีความพึงพอใจในการศึกษาที่จัดมากที่สุดแนวคิดสำคัญ คือ หลักสูตรของโรงเรียนควรตอบสนองความต้องการและค่านิยมของผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่นมากที่สุดคณะกรรมการโรงเรียนจึงมีส่วนจำนวนผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด

4.4 รูปแบบที่ครูและชุมชนมีบทบาทเป็นหลัก (Professional Community Control SBM) แนวคิดรูปแบบการบริหารลักษณะนี้มีความเชื่อว่า ทั้งครูและผู้ปกครองต่างมีความสำคัญในการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก ครูจะได้รับความรู้ค่านิยมและความต้องการของผู้ปกครอง ในขณะเดียวกันผู้ปกครองก็มีโอกาสช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูด้วยสัดส่วนของผู้แทนครู และผู้แทนจากผู้ปกครอง/ชุมชน ที่มีสัดส่วนเท่ากันในการเป็นคณะกรรมการโรงเรียน

การบริหารการศึกษามีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งที่ทุกสถาบันการศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ และมุ่งให้เกิดการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ให้มากขึ้น เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ระบบการศึกษามีคุณภาพยิ่งขึ้น ทั้งด้านบริหารวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารทั่วไป

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ความหมายของผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา ผู้อนุบาล ผู้รับบุตรบุญธรรม และผู้ปกครองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้หมายรวมถึงพ่อเลี้ยง แม่เลี้ยง ผู้ปกครองสวัสดิภาพนายจ้าง ตลอดจนบุคคลอื่นซึ่งได้รับเด็กไว้ในความอุปการะเลี้ยงดูหรือเด็กอาศัยอยู่ด้วย (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546, 2546, น. 2)

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองดูแล; (กฎ) บุคคลซึ่งศาลตั้งให้ใช้อำนาจปกครองผู้เยาว์ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะและไม่มีบิดามารดา หรือบิดามารดาถูกถอนอำนาจปกครอง (พจนานุกรมไทย.com, 2562)

บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (2542, น. 1-23) ได้กำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ดังนี้

มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลที่อยู่ในความดูแล ได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว

มาตรา 25 การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ (6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนา ระหว่างชุมชน

มาตรา 58 (2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น

จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนและเปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา นอกจากจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติแล้ว ยังเป็นบุคคลที่สามารถช่วยเหลือ และร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

บริบทของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่สลอง จังหวัดเชียงราย

ประวัติของโรงเรียนบ้านกลาง

โรงเรียนบ้านกลาง (2561) ตั้งอยู่เลขที่ 16 ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โทรศัพท์หมายเลข 0-5360-7937 เปิดสอนระดับชั้นปฐมวัย ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื้อที่ 25 ไร่ เขตพื้นที่บริการหมู่บ้านในเขตบริการมี 4 หมู่บ้านคือ หมู่ที่ 1 บ้านอาหม หมู่ที่ 4 บ้านกลาง หมู่ 6 บ้านธาตุ และหมู่ที่ 11 บ้านป่าคา (สามัคคี) เริ่มก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2519 โดยราษฎรในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นทหารจีนคณะชาติสร้างขึ้นเพื่อสอนบุตรหลาน ต่อมาเมื่อในปี พ.ศ. 2520 ทางราชการโดย มว. 04 (ฉก.327) กองทัพภาคที่ 3 ได้เข้ามาควบคุม และจัดให้มีการสอนภาษาไทยให้แก่นักเรียน จนถึงปลายปี พ.ศ. 2527 จึงได้โอนโรงเรียนเข้าสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีนายสายแทน วงศ์ปิ่นดา เป็นครูใหญ่ เปิดสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโรงเรียนที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง นักเรียนมาจากหลายเผ่าพันธุ์ คือ จีนฮ่อ อาข่า ลาหู่ ลีซอ และไทยใหญ่

พ.ศ. 2529 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 102/26 ขนาด 3 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง และส้วมแบบกรมยุทธโยธา ขนาด 5 ที่นั่ง จำนวน 1 หลัง

พ.ศ. 2531 ได้รับงบประมาณก่อสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 102/26 ขนาด 3 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง นายวิศิษฐ์ ศรีนุช ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

พ.ศ. 2532 นายผจญ กุณา ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

พ.ศ. 2536 นายปรีชา พันธุ์จำเริญ ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

พ.ศ. 2538 ได้รับงบประมาณก่อสร้างส้วมแบบ สปช. 601/26 ขนาด 4 ที่นั่ง จำนวน 1 หลัง และถังเก็บน้ำฝนแบบ ฝ.30 พิเศษ จำนวน 1 ชุด 4 ถัง

พ.ศ. 2539 ได้รับงบประมาณสร้างอาคารเรียนแบบ สปช. 105/29 ขนาด 4 ห้องเรียน จำนวน 1 หลัง

พ.ศ. 2540 ได้รับงบประมาณปรับปรุงห้องปฏิบัติการทางภาษา งบประมาณปรับปรุงห้องวิทยาศาสตร์

พ.ศ. 2541 ได้รับงบประมาณก่อสร้างส้วมแบบ สปช. 601/26 ขนาด 1 ที่นั่ง จำนวน 1 หลัง วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2541 ห้องเรียนสาขาอาบ ได้แยกเป็นเอกเทศ ตั้งชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนราษฎร์พัฒนา

พ.ศ. 2542 ได้รับงบประมาณต่อเติมอาคารชั้นล่างของอาคารเรียน แบบ สปช. 105/29 จำนวน 4 ห้องเรียน

13 ตุลาคม พ.ศ. 2543 นายยุทธศักดิ์ เชื้อเจ็ดตน ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

พ.ศ. 2544 ได้รับงบประมาณจาก องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก สร้างถังเก็บน้ำฝนจำนวน 2 ถัง งบประมาณ 120,000 บาท

1 ตุลาคม พ.ศ. 2544 นางสาวสมจิต กัลยาณกุล ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่

2 กรกฎาคม พ.ศ. 2545 ได้รับงบประมาณจากการกีฬาแห่งประเทศไทย จังหวัดเชียงราย โดยผ่านองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก สร้างลานกีฬาเอนกประสงค์งบประมาณ 190,000 บาท สร้างโดยบริษัทแม่ไร่ จำกัด

24 กันยายน พ.ศ. 2545 ได้รับเงินอุดหนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก สร้างเตาเผาขยะจำนวน 2 เตา งบประมาณ 20,000 บาท

7 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 โรงเรียนโอนไปสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 นายนิพนธ์ นิธิธนาพันธ์ ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา

29 พฤษภาคม พ.ศ. 2549 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 แต่งตั้ง นายวัชรินทร์ วรรณอด ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านปางมะหัน ตำบลเทิดไทย อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย มารักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

24 สิงหาคม พ.ศ. 2549 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 มีคำสั่งที่ 269/2549 สั่ง ณ วันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2549 ให้นายวัชรินทร์ วรรณอด ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง

19 มีนาคม พ.ศ. 2553 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3 มีคำสั่งที่ 193/2553 สั่ง ณ วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2553 ให้นายยุทธศักดิ์ วงศ์ตันกาศ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง

พันธกิจ

1. พัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีความสุข
2. พัฒนาส่งเสริมด้านการจัดการเรียนการสอน และบริหารจัดการศึกษาให้ครูและผู้บริหารทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
3. พัฒนาชุมชน สถานศึกษา ให้เป็นแหล่งเรียนรู้

4. พัฒนาบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา
5. สนับสนุนให้บุคลากรและชุมชน มีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ

ในการจัดการศึกษา

เป้าประสงค์

1. ยกย่องผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ มีทักษะในการทำงาน รักการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีความรู้ทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร
2. ให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระภาษาไทย คณิตศาสตร์ ตามเกณฑ์ระดับคุณภาพของมาตรฐานการศึกษา
3. ให้ผู้เรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ภูมิใจในความเป็นไทย
4. พัฒนาระบบการบริหารจัดการ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนอย่างหลากหลาย และเต็มศักยภาพ
5. ให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนที่เป็นสำคัญ
6. ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียน
7. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และมีบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
8. โรงเรียนมีการจัดโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจนและเอื้อต่อการจัดการศึกษา
9. ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถในการจัดการศึกษา มีภาวะผู้นำ มีคุณธรรมจริยธรรม

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

หลากหลายเผ่าพันธุ์ ยิ้มใสหัวใจสวย

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

แหล่งเรียนรู้หลากหลาย พรรณไม้สวยงาม ธรรมชาติร่มรื่น

สีประจำโรงเรียน

ฟ้า – ขาว

ตารางที่ 2.1 จำนวนนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด
เชียงราย ปีการศึกษา 2562

ระดับชั้น	เพศ		รวม
	ชาย	หญิง	
อนุบาล 1	17	14	31
อนุบาล 2	18	12	30
ประถมศึกษาปีที่ 1	23	22	45
ประถมศึกษาปีที่ 2	18	21	39
ประถมศึกษาปีที่ 3	19	16	35
ประถมศึกษาปีที่ 4	21	19	40
ประถมศึกษาปีที่ 5	27	21	48
ประถมศึกษาปีที่ 6	11	22	33
มัธยมศึกษาปีที่ 1	6	18	24
มัธยมศึกษาปีที่ 2	3	15	18
มัธยมศึกษาปีที่ 3	8	11	19
รวม	171	191	362

ที่มา : โรงเรียนบ้านกลาง, 2562

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พะนากร มีภูคำ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านด่อนราษฎร์ดำรงวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาโรงเรียนบ้านด่อนราษฎร์ดำรงวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการจัดหลักสูตรด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการตัดสินใจในนโยบายบริหารโรงเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย ส่วนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ด้านการช่วยเหลือการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2. ส่วนผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา จำแนกตามวุฒิการศึกษาและอายุพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน

สุรัตน์ ก้อนนาค (2554) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนใน

การบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยนาท ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแผน นโยบายและยุทธศาสตร์มีส่วนร่วมน้อยสุดในการทบทวนแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีส่วนร่วมน้อยสุด ในการเป็นคณะกรรมการบริหารหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมเสริมสร้างสัมพันธ์กับชุมชน มีส่วนน้อยที่สุดในการเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษาต่อชุมชนและสาธารณชน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีส่วนร่วมน้อยสุดในการวางแผนการนิเทศของสถานศึกษา 8

2. แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมกำหนดแผนนโยบายและยุทธศาสตร์ 1) ควรคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการ 2) จัดอบรมให้ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ 3) จัดให้มีกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่และภารกิจอย่างต่อเนื่อง

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมเกี่ยวกับหลักสูตรการศึกษา 1) ควรคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการ 2) ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการ

3. เปิดโอกาสให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา 1) ควรประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจให้ชุมชนได้เห็นความสำคัญ 2) เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความพร้อมในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางและวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) ยกย่องบุคคลในชุมชนที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน 1) สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุน 2) สร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ในชุมชน 3) ควรร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง 4) แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประสานงาน

2.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล 1) ควรเลือกผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนเป็นคณะกรรมการนิเทศ 2) อบรมให้ความรู้เรื่องการติดตามและประเมินผลกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) ทำความเข้าใจและร่วมกันวางแผนการนิเทศกับชุมชน 4) มีเครื่องมือในการนิเทศ

ติดตามผล 5) สถานศึกษามีเว็บไซต์เพื่อให้ชุมชนสามารถติดตามและตรวจสอบการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาได้ตลอดเวลา

ต่อศักดิ์ บุญเสือ (2556) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 พบว่า การบริหารวิชาการ ระดับปัญหาและความต้องการในการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก การบริหารงานบุคคล ระดับปัญหาและความต้องการในการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ถึงระดับไม่มีปัญหา การบริหารงบประมาณ ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย ความต้องการในการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่ต้องการมีส่วนร่วม การบริหารทั่วไป ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงระดับไม่มีปัญหา ความต้องการในการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมสำหรับ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 2 มีองค์ประกอบ 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ประกอบด้วยบริบทหรือสภาพแวดล้อม วัตถุประสงค์ โครงสร้างการบริหาร และภาพวาดความสำเร็จ

ส่วนที่ 2 หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วยหลักประชาธิปไตย หลักการกระจายอำนาจ หลักการทำงานเป็นทีม หลักความรับผิดชอบ และหลักการสื่อสาร

ส่วนที่ 3 การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1) บุคคลที่มีส่วนร่วม ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน

2) ภาระงานที่มีส่วนร่วมได้แก่การบริหารวิชาการ การบริหารงาน บุคคล การบริหารงบประมาณ และการบริหารทั่วไป

3) วิธีการมีส่วนร่วม ได้แก่ (1) ผู้บริหาร ร่วมอนุมัติ เห็นชอบ นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล สนับสนุน อำนาจความสะดวก สรุปแนวทางการพัฒนา (2) ครูผู้สอน ร่วมเสนอข้อมูลและแนวดำเนินงาน จัดกิจกรรมตามแผน ประเมินผล เสนอแนะ วิธีปรับปรุงแก้ไข (3) คณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมให้ข้อมูล ให้ความเห็นชอบ สนับสนุน อำนาจความสะดวก กำกับดูแล รับทราบผลการประเมิน และเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไข (4) ผู้ปกครองร่วมให้ข้อมูล เสนอความต้องการ สนับสนุน ดูแล อำนาจความสะดวก รับทราบผลการประเมิน สะท้อนผลการประเมิน (5) นักเรียนร่วมให้ข้อมูล เสนอความต้องการ เข้าร่วมกิจกรรม รับทราบผลการดำเนินงาน

และสะท้อนผลการดำเนินงาน

โสภิตา กล้ายหนองสรวง (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ความยึดมั่นผูกพัน การไว้วางใจกัน และการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน

2. ประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาประสิทธิภาพของสถานศึกษา โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนา โรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และความสามารถพัฒนานักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ในระดับสูงอย่างมีนัยทางสถิติที่ระดับ 0.01

ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ปกครองมีแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการเลี้ยงดู ด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชน ด้านอาสาสมัคร ด้าน การสื่อสาร และด้านการตัดสินใจ ตามลำดับ

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับชั้นเรียนของเด็ก อาชีพ และฐานะทางเศรษฐกิจ โดยรวมและรายด้าน พบว่า

2.1 ผู้ปกครองที่มีลูกเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และปีที่ 2 มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา โดยรวมและด้านการเลี้ยงดู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้าน การสื่อสาร ด้านอาสาสมัครด้านการเรียนรู้ที่บ้าน ด้านการตัดสินใจ และด้านการให้ความร่วมมือกับ ชุมชนแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุวิมล หงส์วิไล (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาลตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ผลการวิจัย พบว่า

1. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการประเมินผลและด้านการจัดหาทรัพยากร ตามลำดับ เมื่อพิจารณารายได้ผลสรุปเป็นดังนี้

1.1 ด้านการวางแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกได้แก่ การกำหนดนโยบาย การกำหนดแนวทางการศึกษา และการรณรงค์เป้าหมายการจัดการศึกษา

1.2 ด้านการประสานงาน โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกได้แก่ การประสานงานกับบุคคลในท้องถิ่นเพื่อขอการจัดการศึกษา การอำนวยความสะดวกเรื่องการจัดหาภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ และการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานให้ชุมชนได้รับรู้

1.3 ด้านการจัดหาทรัพยากร โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกได้แก่ การช่วยด้านแรงงานในการพัฒนา การระดมทุนเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการพัฒนาการจัดการศึกษา และการแสวงหาข่าวสารที่เป็นประโยชน์แลกเปลี่ยนระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

1.4 ด้านการประเมินผล โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก 3 อันดับแรกได้แก่ การกำหนดแนวทางในการประเมินผลการจัดการศึกษาระหว่างชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานตามแผนเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนเพื่อเริ่มต้นการวางแผนใหม่

2. ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามเพศและสถานภาพของชุมชน

2.1 การมีส่วนร่วมของชุมชนจำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 การมีส่วนร่วมของชุมชนจำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.3 ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุภัทจิรา วงษ์มาดิษฐ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้วพบว่าอยู่ในระดับมากถึงระดับน้อย โดยเรียงค่ามัธยฐานจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการร่วมตัดสินใจ เกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านการร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา ด้านการร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษาและด้านการร่วมจัดทำหลักสูตรและติดตามผล

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน ด้านการร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านการร่วมจัดทำหลักสูตรและการติดตามผล ด้านการร่วมในบรรยากาศการเรียนการสอนของสถานศึกษา ด้านการร่วมสนับสนุนกิจการการศึกษา เมื่อจำแนกตามสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและร่วมรับผิดชอบดำเนินการด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ และด้านความไว้วางใจกัน ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกระจายอำนาจและการให้อำนาจในการตัดสินใจ ด้านความไว้วางใจกัน ด้านการร่วมกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายและร่วมกันรับผิดชอบดำเนินการ ด้านความเป็นอิสระที่จะรับผิดชอบและสามารถดูแลตนเองได้ ด้านความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของหน่วยงานร่วมกัน ด้านการให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วนและทันสมัยต่อทุกคนที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อจำแนกตาม

สถานภาพ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยเปรียบเทียบจากค่ามัธยฐานเลขคณิต ซึ่งผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมแตกต่างกัน

วุดินันท์ นามนาค (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการประสานงาน ด้านการจัดหาทรัพยากร และด้านการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวางแผน รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการประสานงาน

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมไม่แตกต่างกัน และพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกัน

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของชุมชนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตามอายุ โดยรวมมีความคิดเห็นไม่ต่างกัน

ชนมรัชดา ยาแก้ว นิสารัตน์ อิศระมโนรส อัญชิษฐา ปิยะจิตติ รวี ศิริปริชยากร และจิราภรณ์ ยกอินทร์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาคูณลักษณะของผู้ปกครองเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพทำงานส่วนตัว ร้อยละ 41.41 ส่วนพนักงานเอกชน ร้อยละ 32.12 รับราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 26.47 ตามลำดับ และระดับการศึกษาผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาค่ำกว่าระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนระดับปริญญาตรี ร้อยละ 28 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 24 ตามลำดับ

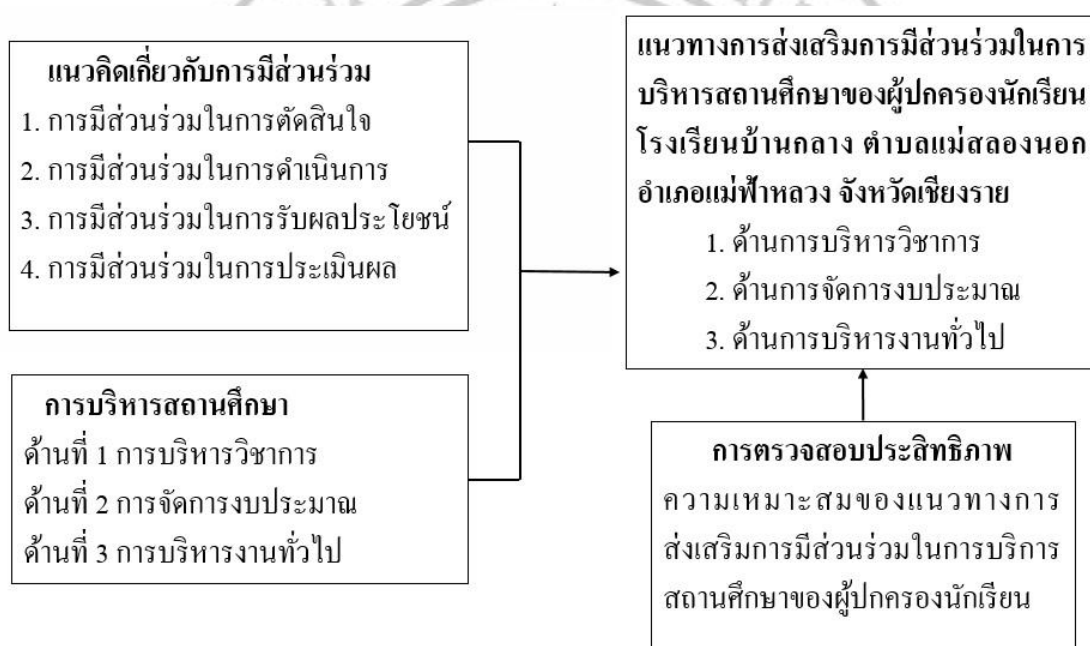
2. การศึกษาพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมมีกัน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็ก อยู่ในระดับมาก ส่วนการติดต่อสื่อสาร ด้านการเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ การมีส่วนร่วมกับชุมชน และด้านการอาสาสมัครมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

กาญจนา เอียดสุข (2560, น. 72-73) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนได้ให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้ ด้านวิชาการว่าควรมีส่วนร่วมในการวางแผนวิชาการและแนวทางการจัดการเรียนการสอนโดยแนะนำวิทยากรท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน ที่มีความรู้ให้แก่สถานศึกษา และสนับสนุนการสอนเพิ่มเติมและซ่อมเสริมในรายวิชาที่นักเรียนมีผลการเรียนค่อนข้างน้อย ด้านงบประมาณ ควรสนับสนุนและประชาสัมพันธ์การระดมทุนทางการศึกษาจากหน่วยงานอื่น ๆ และชุมชน ด้านวัสดุอุปกรณ์ด้านกีฬา รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ท้องถิ่น เพื่อช่วยในการจัดการศึกษาเพิ่มขึ้น พร้อมนำแนวคิด ข้อเสนอแนะ การให้คำปรึกษาจากผู้ปกครองและหน่วยงานอื่นมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ด้านกิจการนักเรียน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารกลุ่มงานกิจการนักเรียน มีการเข้าประชุม การเข้าร่วมกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ การประเมินผลการทำกิจกรรมของโรงเรียน ร่วมกันดูแลนักเรียนให้มีระเบียบวินัย พฤติกรรมให้เป็นไปตามกฎระเบียบของโรงเรียนและมีการรายงานผลพฤติกรรมนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบจากการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ด้านประกันคุณภาพ ควรมีการประชาสัมพันธ์ สนับสนุนให้บุตรหลานเข้าเรียนในสถานศึกษาโดยวิธีการที่หลากหลาย สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดทำคู่มือการศึกษา สารสนเทศของโรงเรียน เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเรื่องราวภายในโรงเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง และประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เสียงตามสาย วารสารโรงเรียน และให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลและติดตามการกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาทั้งในส่วนของผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีความสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนแทบทั้งสิ้น ซึ่งส่วนใหญ่ยังมองว่าผู้บริหารในระดับสูงต้องเปิดโอกาสให้บุคลากร รวมทั้งผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วม คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลในการบริหารจัดการศึกษาใน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการ

บริหารงานบุคคลด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งจะมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในแต่ละเรื่อง ในการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารการศึกษา จะช่วยให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในเรื่องงบประมาณ ทรัพยากรสนับสนุน การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลาย แนวทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นความยั่งยืน ดังนั้น โรงเรียนควรมีแนวทางการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เพิ่มขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย” มีขั้นตอนในการวิจัย 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรใช้ในการวิจัย คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 362 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ใช้สูตรของทาโร่ ยามาเน่ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 ค่าความคาดเคลื่อนที่ 0.05 จากจำนวนประชากรผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง จำนวน 362 คน ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 190 คน และนำมาเทียบบัญญัติไตรยางค์แต่ละระดับชั้น จากนั้นใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบมีระบบแบบเส้นตรงในแต่ละระดับชั้นจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

$$n = \frac{362 \text{ คน}}{1 + 362 \text{ คน} \times (0.05)^2}$$

$$n = 190.02$$

ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ 190 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามระดับชั้น

ระดับชั้น	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
อนุบาล 1	31	16
อนุบาล 2	30	16
ประถมศึกษาปีที่ 1	45	24
ประถมศึกษาปีที่ 2	39	20
ประถมศึกษาปีที่ 3	35	18
ประถมศึกษาปีที่ 4	40	21
ประถมศึกษาปีที่ 5	48	25
ประถมศึกษาปีที่ 6	33	17
มัธยมศึกษาปีที่ 1	24	13
มัธยมศึกษาปีที่ 2	18	10
มัธยมศึกษาปีที่ 3	19	10
รวม	362	190

ที่มา : โรงเรียนบ้านกลาง, 2562

ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอมะนัง จังหวัดเชียงราย ใน 4 กระบวนการคือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในมุมมอง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

เครื่องมือและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. การสร้างแบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงรายมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557, น. 3)

ระดับ 5	หมายถึง	มีปัญหาที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีปัญหาที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีปัญหาที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีปัญหาที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีปัญหาที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แบบสอบถาม มี 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนนักเรียนในความดูแล

ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย

1) การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผล ด้านวิชาการ ดังนี้

1.1) การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน

1.2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน

1.3) การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2) การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผล ด้านงบประมาณ ดังนี้

2.1) การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน

2.2) การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน

3) การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์
การประเมินผล ด้านการบริหารงานทั่วไป ดังนี้

3.1) การจัดกิจกรรมของโรงเรียน

3.2) ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2.1 แบบสอบถามปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงรายมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้
(บุญชม ศรีสะอาด, 2557 , น. 3)

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อ
ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับ
จุดมุ่งหมายที่ต้องการวัด และภาษาที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล โดยมีเกณฑ์การพิจารณา คือ ถ้าค่าความ
สอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกัน (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 แสดงว่าข้อนั้นใช้ได้
เป็นไปตามเนื้อหาที่ระบุไว้ในรายละเอียด และตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และถ้าข้อใด
ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 0.67 ต้องนำไปปรับปรุงแก้ไขเนื่องจากแบบไม่เป็นไปตามเนื้อหาที่ระบุไว้
ในรายละเอียดและไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีข้อคำถามที่ใช้ได้จำนวน 28 ข้อโดยมี
ค่าความสอดคล้องหรือดัชนีของความสอดคล้องกัน (IOC) อยู่ในช่วง 0.67 - 1.00

2.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ นำเสนอ
ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและให้ความเห็นชอบก่อนนำไปทดลองใช้

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนอื่นจำนวน
30 คน ที่มีบริบทใกล้เคียงกับโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง
จังหวัดเชียงราย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) ซึ่งผลการหาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.96 แสดง
ว่าเป็นเครื่องมือการวิจัยที่มีความเชื่อมั่นในระดับค่อนข้างสูงและสามารถนำไปเก็บข้อมูลในการ
วิจัยได้

4. นำแบบสอบถามที่ได้มาจัดพิมพ์ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จัดเก็บข้อมูลในโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย
2. ผู้วิจัยจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อใช้ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และมีผู้ช่วยวิจัยทำหน้าที่เป็นล่ามภาษาท้องถิ่น เนื่องจากผู้ปกครองบางคนไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ โดยผู้วิจัยได้ทำการชี้แจงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยก่อนลงพื้นที่เก็บข้อมูลจริง

การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำแบบสำรวจข้อมูลเบื้องต้นที่รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์และตรงตามวัตถุประสงค์ โดยดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล โดยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทั้งหมด
2. การลงรหัส (Coding) โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจถูกต้องแล้วมาลงรหัสตามที่ได้อำหนดรหัสไว้
3. การประมวลผลข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ลงรหัสแล้วมาบันทึกและประมวลผล ดังนี้
ตอนที่ 1 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าความถี่และร้อยละ
ตอนที่ 2 ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ บุญชม ศรีสะอาด (2557, น. 4) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนนปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายโดยนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557, น. 4)

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51- 3.50 หมายถึง มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ

น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 -1.50 หมายถึง มีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ

น้อยที่สุด

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย

โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง ภายในพื้นที่จังหวัดเชียงราย โดยมีเกณฑ์การพิจารณา คือ

1. เป็นโรงเรียนที่มีการประกาศนโยบายและขับเคลื่อนเกี่ยวกับการให้ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาอย่างจริงจัง จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนรัฐราษฎร์วิทยา ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. เป็นโรงเรียนขยายโอกาส ที่มีบริบทคล้ายคลึงกับโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนชุมชนศึกษา (บ้านแม่สะแลป) ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย และ โรงเรียนบ้านห้วยไร่ ตำบลปงน้อย อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน
2. กำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้องให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์
3. จัดทำแบบสัมภาษณ์ประเด็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไข จัดเก็บข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จัดเก็บข้อมูลในสถานศึกษาที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดี
2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์และบันทึกการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี คือ

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผลด้านวิชาการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผลด้านงบประมาณ
3. การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผลด้านบริหารงานทั่วไป

ขั้นตอนที่ 3 การหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ใช้การเลือกอย่างเจาะจงเฉพาะบุคลากรโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการ โรงเรียน ประกอบด้วย
 - 1.1 ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จำนวน 1 คน
 - 1.2 คณะครูโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ที่ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 4 คน
 - 1.3 คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เฉพาะผู้ปกครองที่เป็นผู้แทนแต่ละห้องเรียนห้องเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 11 คน

เครื่องมือและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อจัดทำแผนพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาส่งเสริม การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย

2. รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงรายเพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง

3. การกำหนดประเด็นคำถามในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

3.1 กำหนดประเด็นคำถามที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องความถูกต้องให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

3.2 นำประเด็นคำถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

4. ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยประสาน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) และขอความอนุเคราะห์โรงเรียนเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

2. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามและสรุปผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ตามประเด็นที่กำหนดด้วยตนเอง

จัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงรายจำนวน 1 คน คณะครู

โรงเรียน บ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงรายจำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 12 คน และตัวแทนผู้ปกครอง จำนวน 11 คน รวม 28 คน โดยมีรูปแบบการดำเนินการ คือ

1.1 กำหนดประเด็นการประชุมเชิงปฏิบัติการ คือ

1.1.1 จุดเด่นของโรงเรียน/ ปัจจัยสนับสนุน

1.1.2 จุดที่ควรพัฒนา /ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

1.1.3 แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษา 4 กระบวนการ คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในมุมมอง 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

1.2 แบ่งกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 14 คน และดำเนินการระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะตามประเด็นที่กำหนด

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับจากการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และจัดทำเป็นแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

3. ผู้วิจัยนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก จังหวัดเชียงราย ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้องให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

4. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแนวทางตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำเสนอนักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เพื่อประเมินความเหมาะสมโดยใช้เป็นแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผู้วิจัยได้แปลความหมายของค่าเฉลี่ยตามแนวทางของ บุญชุม ศรีสะอาด (2557, น. 4) โดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาใดที่มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) มากกว่า 3.50 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) น้อยกว่า 1.0 แสดงว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงรายนั้นมีความเหมาะสมสอดคล้องสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย” นำมาวิเคราะห์ในการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี
3. พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 เพศของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศชาย	84	44.2
เพศหญิง	106	55.8
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 รองลงมาคือ เพศชาย จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2

ตารางที่ 4.2 อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	9	4.7
21-30 ปี	28	14.7
31-40 ปี	87	45.8
40-50 ปี	35	18.4
51-60 ปี	23	12.1
60 ปีขึ้นไป	8	4.2
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 40-50 ปี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 18.4 และน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ระดับการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	82	43.2
ประถมศึกษา	37	19.5
มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)	42	22.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ ปวช.	22	11.6
อนุปริญญาตรี/ ปวส.	4	2.1
ปริญญาตรี	3	1.6
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ได้รับการศึกษามากที่สุด จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.1 และน้อยที่สุดคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6

ตารางที่ 4.4 อาชีพของผู้ตอบแบบสอบถาม

อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	46	24.2
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	20	10.5
รับจ้างทั่วไป	116	61.1
พนักงานเอกชน	6	3.2
พนักงานภาครัฐ/ข้าราชการ	2	1.1
รวม	190	100.0

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไปมากที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1 รองลงมาคืออาชีพเกษตรกร จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 และน้อยที่สุด คือพนักงานภาครัฐ/ข้าราชการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.1

ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 4.5 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา

รายการ	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม		แปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบริหารวิชาการ	3.30	0.86	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	3.73	0.89	มาก
ด้านบริหารงานทั่วไป	3.51	0.91	มาก
รวมเฉลี่ย	3.52	0.81	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา จำนวน 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 0.81) หากพิจารณารายด้านพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.89)

รองลงมา คือปัญหาด้านการบริหารงานทั่วไป ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 0.91) และน้อยที่สุด คือ ด้านบริหารวิชาการ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.86)

ตารางที่ 4.6 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน

รายการ	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.21	1.16	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.22	1.28	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.31	1.15	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.36	1.12	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.27	1.02	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 1.02) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.21-3.36 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 1.12) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 1.155) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 1.16)

ตารางที่ 4.7 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
แก่นักเรียนของโรงเรียน

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน	3.51	1.16	มาก
การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน	3.51	1.16	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	3.38	1.14	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	3.47	1.21	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	3.23	1.12	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.39	1.03	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 1.03) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.23-3.38 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน, การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.51$, S.D. = 1.16) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.21) และน้อยสุด คือการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 1.12)

ตารางที่ 4.8 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มี
แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.14	1.02	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.37	0.87	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.17	0.95	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.29	1.02	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.24	0.82	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารวิชาการ เกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.82) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.14 - 3.37 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.84) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.29$, S.D. = 1.02) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.14$, S.D. = 1.02)

ตารางที่ 4.9 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณ เกี่ยวกับการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน

รายการ	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน	3.80	0.97	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน	3.75	1.03	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน	3.71	1.07	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน	3.78	1.04	มาก
รวมเฉลี่ย	3.76	0.88	มาก

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณเกี่ยวกับการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.88) มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.71 - 3.80 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.97) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.78$, S.D. = 1.04) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.71$, S.D. = 1.07)

ตารางที่ 4.10 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณเกี่ยวกับการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนของโรงเรียน

รายการ	ระดับปัญหาการมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน	3.69	1.05	มาก
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน	3.76	1.12	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน	3.57	1.16	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน	3.77	1.05	มาก
รวมเฉลี่ย	3.70	0.95	มาก

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านงบประมาณเกี่ยวกับการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.70$, S.D. = 0.95) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.57-3.77 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 1.05) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 1.12) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 1.16)

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.45	1.13	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.66	1.05	มาก
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.57	0.99	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียน	3.69	1.01	มาก
รวมเฉลี่ย	3.59	0.89	มาก

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$, S.D. = 0.89) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.57-3.69 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.69$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.66$, S.D. = 1.05) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.45$, S.D. = 1.13)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	3.39	1.14	ปานกลาง
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	3.34	1.11	ปานกลาง

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการดำเนินงานระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	3.53	1.09	มาก
การมีส่วนร่วมในการประเมินผลระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	3.47	1.01	ปานกลาง
รวมเฉลี่ย	3.43	0.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมด้านการบริหารงานทั่วไป ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.97) ส่วนใหญ่ มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.34-3.47 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าปัญหาการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ย สูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการดำเนินงานระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 1.09) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 1.01) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 1.11)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

1. โรงเรียนควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมเด็กให้มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้น
2. การจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนค่อนข้างน้อยมาก โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอน บางกิจกรรมที่โรงเรียนจัดมีผู้ปกครองเข้าร่วมน้อยมาก
3. ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้นอกสถานที่ หรือเข้าเรียนรู้ในโรงเรียนอื่นที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเป็นการเรียนรู้เพิ่มเติม
4. โรงเรียนควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านเทคโนโลยี สารสนเทศและภาษาอังกฤษ โดยอาจมีการจัดหาครูเฉพาะทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนวิชาดังกล่าว
5. โดยส่วนใหญ่การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองค่อนข้างน้อย แต่อย่างไรผู้ปกครองก็พร้อมในการให้ความร่วมมือ แต่ทั้งนี้โรงเรียนต้องมีการแจ้งข่าวสารให้ทราบอย่างต่อเนื่อง
6. โรงเรียนควรแจ้งข่าวสารเพื่อขอความร่วมมือให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรม

ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ผลการศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผลด้านวิชาการ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผลด้านงบประมาณ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การรับประโยชน์ การประเมินผลด้านบริหารงานทั่วไปจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนรัฐราษฎร์วิทยา ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. โรงเรียนชุมชนศึกษา (บ้านแม่สะแลบ) ตำบลแม่สลองใน อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

3. โรงเรียนบ้านห้วยไร่ ตำบลปงน้อย อำเภอดอยหลวง จังหวัด เชียงราย

จากผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านการบริหารวิชาการ

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน

- 1.1 มีการจัดทำแผนการพัฒนาคณะกรรมกรสถานศึกษาโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น
- 1.2 สร้างการรับรู้ และความเข้าใจแก่ผู้ปกครองในการจัดการเรียนการสอนโดยผ่านการจัดประชุมทุกเทอม
- 1.3 จัดให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรท้องถิ่นมากขึ้น
- 1.4 มีการติดตามประเมินผลโดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผล การแก้ไขหลักสูตรและวิธีการเรียนซ่อมเสริม
- 1.5 จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาทุกเดือนเพื่อติดตามผลการดำเนินงานของโรงเรียนและร่วมกันแก้ไข ปรับปรุง พัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยขึ้น

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน

- 2.1 จัดให้มีการประชุมผู้ปกครองในการร่วมกันพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน
- 2.2 มีการสร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้ปกครองเพื่อให้สามารถติดต่อสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

2.3 มีการมอบหมายงานหรือกิจกรรมให้นักเรียน

2.4 สร้างความตระหนักในภาระหน้าที่ในการรับรู้ของพฤติกรรมนักเรียนเพื่อร่วมกันป้องกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น กิจกรรมงานฝีมือ

3. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

3.1 ประสานความร่วมมือและจัดทำแผนร่วมกันกับท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วางกรอบความร่วมมือ งบประมาณ ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วม

3.2 ส่งเสริมให้ปราชญ์ชาวบ้านเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นเรื่องการรักษา สืบทอดวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงาม รวมทั้งอาชีพของท้องถิ่น

3.3 มีการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนเป็นระยะ

ด้านงบประมาณ

1. การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน โดย

1.1 จัดทำแนวทางเพื่อระดมเงินทุนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา

1.2 จัดทำแผนการประชาสัมพันธ์เพื่อให้หน่วยงาน/องค์กรอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมเงินทุนเพื่อช่วยเหลือในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินการของโรงเรียน

1.3 สร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน และสร้างความตระหนักถึงปัญหาด้านเงินทุนในการบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อสร้างความร่วมมือในการระดมเงินทุน

2. การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน

2.1 ประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครองและชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน

2.2 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนและมีการขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายในท้องถิ่นและหน่วยงาน/ องค์กรต่าง ๆ

2.3 จัดให้มีการติดตามการจัดหา และการใช้ประโยชน์ อย่างมีส่วนร่วมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและให้เกณฑ์การประเมินคุณภาพควบคู่

ด้านการบริหารงานทั่วไป

1. การจัดกิจกรรมของโรงเรียน กระทำดังนี้

1.1 มีการจัดทำแผนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (บวร) และมีการจัดทำแผนรายปีอย่างชัดเจน

1.2 มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ / ผู้นำชุมชน/ นักเรียน เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้ปกครอง

1.3 มีการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

2. ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน โดย

2.1 จัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน ตลอดจนการเฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียน

2.2 สร้างความตระหนักในการดูแลใส่ใจนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน

2.3 มีการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ระหว่างครูประจำชั้นและผู้ปกครอง

2.4 คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้นำทิศ ติดตามและสื่อสารกับผู้ปกครองเมื่อต้องมีการช่วยเหลือนักเรียน

พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

ผู้วิจัยได้มีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) โดยมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านกลาง จำนวน 1 คน คณะครูโรงเรียนบ้านกลาง จำนวน 4 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 คน รวม 28 คน สรุปดังนี้

1. จุดแข็งของโรงเรียน/ปัจจัยสนับสนุน

1.1 ความหลากหลายของชาติพันธุ์ สถานที่ตั้งของโรงเรียนบ้านกลาง มีประชากรกลุ่มชาติพันธุ์เป็นส่วนใหญ่ เช่น จีนฮ่อ อาข่า ลาหู่ ลีซอ ไทยใหญ่ ซึ่งมีวิถีและวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย มีอัตลักษณ์ และมีคุณค่า หากนำวิถีวัฒนธรรม ประเพณีที่มีคุณค่ามาปรับเข้าเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนจะทำให้สามารถสร้างจุดเด่นของโรงเรียนได้

1.2 ความเป็นชุมชนชนบทค่อนข้างสูง เนื่องจากพื้นที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง และค่อนข้างเดินทางลำบาก ดังนั้นวิถีคนเมืองยังคงไม่เข้าถึงมากนัก ภายในหมู่บ้านจึงยังคงใช้ยังมีความเอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่ และยังคงอาศัยความเป็นเครือญาติ และยังคงให้ความเคารพต่อผู้นำชุมชนหรือผู้อาวุโส ดังนั้นในการพูดคุยหรือการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจะดำเนินการสามารถส่งผ่านเพื่อขอความร่วมมือได้เป็นอย่างดี

1.3 ความมุ่งมั่นหวังของผู้ปกครองในการที่จะทำให้อุทิศเวลาและความรู้

หลายครอบครัวมีความมุ่งหวังให้ลูกหลานได้เรียนในระดับที่สูง ตามกำลังที่ตนเองจะทำได้ และมีความตั้งใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนการสอนตามที่โรงเรียนกำหนด

1.4 ครูผู้สอนมีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ให้ทันสมัย และสร้างความน่าสนใจ รวมทั้งสร้างความไว้วางใจ ความเชื่อใจให้กับผู้ปกครองว่าจะสามารถสร้างความรู้ให้กับนักเรียนได้

1.5 โรงเรียนมีสถานที่พร้อมในการจะสร้างสรรค์กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกิดจากการพัฒนาหรือการปรับปรุง

1.6 มีอัตราครู 1 คน ต่อนักเรียน 18 คน ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. จุดที่ควรพัฒนา/ปัจจัยที่เป็นอุปสรรค

2.1 งบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากภาครัฐไม่เพียงพอต่อการพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัย และการปรับปรุงความพร้อมในด้านสถานที่เรียนรู้

2.2 มีอัตราครูต่อนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน แต่ยังประสบกับปัญหาในเรื่องครูผู้เชี่ยวชาญในแต่ละหลักสูตรการเรียนรู้ เช่น ครูภาษาอังกฤษ ครูสอนด้านเทคโนโลยี เป็นต้น

2.3 ปัญหาด้านการสื่อสาร เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือและพูดภาษาไทยไม่ได้ ดังนั้นในการสื่อสารจึงเป็นอุปสรรค ต้องอาศัยนักเรียนช่วยในการสื่อสารแทน

2.4 ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และทำเกษตรกรรม ซึ่งมีรายได้ไม่มากนัก และที่สำคัญบางครอบครัวมีบุตรหลานหลายคน ทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ค่อนข้างลำบาก ความยากจนของผู้ปกครอง ดังนั้นการที่ผู้ปกครองจะให้การสนับสนุนด้านการระดมเงินเพื่อช่วยเหลือโรงเรียนจึงเป็นเรื่องที่ทำอย่างรอบคอบ

2.5 ปัญหาด้านเทคโนโลยี โรงเรียนยังไม่มีปัจจัยในการจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียน รวมทั้งการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ค่อนข้างจำกัด

2.6 อาคารสถานที่ ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีสถานที่เพียงพอแต่อาคารหลายหลังเริ่มชำรุด และทรุดโทรม เนื่องจากยังไม่มียกงบประมาณในการซ่อมแซมเท่าที่ควร

3. แนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

3.1 ด้านบริหารวิชาการ

3.1.1 การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน มีดังนี้

3.1.1.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการแต่ละชั้นเรียน เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

3.1.1.2 จัดให้มีการประชุมของคณะกรรมการชั้นเรียนอย่างน้อย เทอมละ 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จัดให้มีการวางแผนการพัฒนาหลักสูตร ครั้งที่ 2 เป็นการร่วมกันติดตาม และประเมินผล พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

3.1.1.3 ส่งเสริมความรู้ให้กับผู้ปกครอง/ คณะกรรมการเกี่ยวกับ หลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อสามารถเสนอข้อคิดเห็นได้ตรงตามประเด็น

3.1.1.4 สนับสนุนให้ผู้ปกครองที่เป็นปราชญ์ / มีความรู้เรื่องภูมิ ปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น

3.1.1.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามผลการพัฒนา หลักสูตร รวมทั้งร่วมกันติดตาม ประเมินผลการเรียนของนักเรียน และนำผลที่ได้เป็นข้อเสนอแนะ ให้กับครูเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาต่อไป

3.1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน มีดังนี้

3.1.2.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการแต่ละชั้นเรียน

3.1.2.2 มีการประชุมของคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้น เพื่อร่วมกัน พัฒนากระบวนการเรียนรู้

3.1.2.3 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากร ผู้สอน

3.1.2.4 ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนร่วมในกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

3.1.2.5 จัดให้มีการเรียนรู้นอกห้องเรียน โดยร่วมกับชุมชน และ ผู้ปกครองในการสร้างการเรียนรู้ร่วมกันโดยอาศัยฐานของวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น

3.1.2.6 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินกระบวนการ เรียนรู้ของนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

3.1.3 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน โดย

3.1.3.1 มีการจัดทำแผนร่วมกันระหว่างผู้นำชุมชน คณะกรรมการ สถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อกำหนดแหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่าใช้ที่ใด และจะส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ลักษณะใด ใช้ระยะเวลาสั้นเท่าใด

3.1.3.2 ส่งเสริมให้ชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้มีความเหมาะสม ปลอดภัยสำหรับนักเรียน

3.1.3.3 ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับนักเรียนเมื่อมี การจัดการเรียนการสอนในแหล่งชุมชน

3.1.3.4 โรงเรียนมีการประชาสัมพันธ์ หรือสร้างความเข้าใจให้กับชุมชน หรือผู้ปกครองเกี่ยวกับความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

3.1.3.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินแหล่งเรียนรู้ในชุมชนถึงความเหมาะสม ปลอดภัย และแหล่งเรียนรู้เหล่านั้นสามารถสร้างเป็นแหล่งเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

3.2 ด้านงบประมาณ

3.2.1 การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียนการเรียนการสอน โดย

3.2.1.1 มีการแต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะทำงานแต่ละชั้นเรียนเพื่อรับทราบถึงปัญหาและร่วมกันวางแผนเพื่อระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน

3.2.1.2 จัดให้มีการประชุมคณะทำงานแต่ละชั้นเรียน อย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง เพื่อแจ้งผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น และนำเสนอต่อการประชุมของโรงเรียนต่อไป

3.2.1.3 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานการณ์ทางการเงินของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจสาเหตุที่ต้องมีการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา

3.2.1.4 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า เป็นต้น

3.2.2 การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน

3.2.2.1 มีการแต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะทำงานแต่ละชั้นเรียนเพื่อรับทราบถึงปัญหาและร่วมกันวางแผนในการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน

3.2.2.2 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนได้เรียนรู้ และจัดทำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนรู้จากท้องถิ่น

3.2.2.3 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดซื้อ จัดหา วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละระดับชั้น

3.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

3.3.1 การจัดกิจกรรมของโรงเรียน โดย

3.3.1.1 โรงเรียนควรจัดให้มีการแจ้งข่าวสารการจัดกิจกรรม /ปฏิทินกิจกรรมทั้งปีให้กับผู้ปกครอง

3.3.1.2 จัดกิจกรรมที่เป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน /โรงเรียน

3.3.1.3 จัดให้มีกิจกรรมสืบสานประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้เด็กได้แสดงออกร่วมกับผู้ปกครอง

3.3.1.4 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินความสำเร็จในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

3.3.2 ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน

3.3.2.1 จัดทำระบบคัดกรองนักเรียน และประชุมวางแผนระบบการดูแลนักเรียนรายบุคคลร่วมกับผู้ปกครอง

3.3.2.2 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลนักเรียนที่บ้าน

3.3.2.3 โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการบันทึกพฤติกรรมนักเรียน และวิธีการดูแลของผู้ปกครอง

3.3.2.4 มีการร่วมกันวางแผนการส่งเสริมการศึกษาของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้นร่วมกับผู้ปกครอง

3.3.2.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน เช่น การทำงานบ้าน การทำกับข้าวแบบง่าย เป็นต้น

3.3.2.6 โรงเรียนมีการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กและการปรับปรุงทักษะเด็กแต่ละชั้นเรียน รวมทั้งกิจกรรมภายในปีการศึกษาแก่ผู้ปกครองได้รับทราบ

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

1. แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ สามารถจัดหมวดหมู่ได้ดังนี้

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีดังนี้

1.1.1 แต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะทำงานแต่ละระดับชั้นเรียน

โรงเรียนบ้านกลาง มีตัวแทนของผู้ปกครองซึ่งมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา คือ คณะกรรมการสถานศึกษา แต่อย่างไรก็ตามในการสร้างการมีส่วนร่วมควรมีการส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานในทุก ๆ ด้านและทุกระดับชั้น ดังนั้นการจัดตั้งคณะทำงานที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครองแต่ละระดับชั้นเรียน จึงเป็นคณะทำงานที่คอยขับเคลื่อนให้การมีส่วนร่วมประสบความสำเร็จมากขึ้น

1.1.2 จัดทำแผนการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมในแต่ละระดับชั้น

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ที่แสดงให้เห็นว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการดำเนินการโดยส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ดังนั้นในการดำเนินงานเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอนจึงควรมีการประชุมคณะทำงานระดับชั้นเรียน เพื่อร่วมกันจัดทำแผนการขับเคลื่อนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

1.1.3 มีการนำเสนอการจัดทำแผนเข้าสู่การประชุมของโรงเรียน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ เพื่อใช้ในการดำเนินการหรือการขับเคลื่อนของแต่ละชั้นเรียน รวมทั้งมีการแจ้งผลการพิจารณาแผนให้กับคณะทำงานแต่ละระดับชั้นเรียนทราบ และนำไปปฏิบัติต่อไป

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

การขับเคลื่อนหรือการดำเนินงานที่จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต้องอาศัยความเชื่อมั่น การดำเนินการที่จริงจัง เป็นไปอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขับเคลื่อนไปตามแผนงานที่กำหนด อย่างไรก็ตามการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาใน 3 ด้าน มีดังนี้

1.2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

1.2.1.1 การสร้างการรับรู้ หรือความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ซึ่งการสร้างการรับรู้ หรือความรู้ดังกล่าว เป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้ปกครอง ครู และนโยบายของโรงเรียนที่ตรงกัน เพื่อให้สามารถเสนอข้อคิดเห็นได้ตรงตามประเด็น

1.2.1.2 โรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองที่เป็นปราชญ์หรือมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่นและร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน ทั้งนี้ครูผู้สอนและโรงเรียนอาจต้องมีการคัดเลือกให้มีความเหมาะสมกับหลักสูตร ระดับการเรียนรู้ของนักเรียนก่อน

1.2.1.3 โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน แหล่งเรียนรู้ในชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนที่มีความสำคัญในการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับนักเรียน ดังนั้น โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครอง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการพิจารณาถึงความเหมาะสม ความสะดวกในการเดินทาง ความปลอดภัย และต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมกับระดับชั้นเรียนที่ต้องการการเรียนรู้ ดังนั้นจึงต้องมีการประชุมเพื่อกำหนด

แหล่งเรียนรู้ตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น นอกจากนี้ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมในการดูแลการทำกิจกรรมนอกห้องเรียนของนักเรียนบ้าง

1.2.1.4 มีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ให้มีความทันสมัย และสามารถสร้างการเรียนรู้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง รวมทั้งโรงเรียนบ้านกลางด้วย

1.2.1.5 ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

1.2.2 ด้านงบประมาณ

1.2.2.1 โรงเรียนแจ้งข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานการณ์ทางการเงินของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจสาเหตุที่ต้องมีการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา

1.2.2.2 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า เป็นต้น

1.2.2.3 โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันคิดค้น จัดทำสื่อการเรียนรู้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น เพื่อลดปัญหางบประมาณที่มีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังเป็นการคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ โดยอาศัยพื้นฐานของวัฒนธรรม รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งนี้ครูแต่ละระดับชั้นจะเป็นผู้ประเมินความเหมาะสม ความปลอดภัยต่อนักเรียนแต่ละระดับชั้นและนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ต่อไป

1.2.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป

1.2.3.1 โรงเรียนควรแจ้งข่าวสารกิจกรรม หรือปฏิทินกิจกรรมตลอดทั้งปีการศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ และควรแจ้งกิจกรรมที่ผู้ปกครองต้องเข้าร่วม รวมทั้งสรุปสาระสำคัญของแต่ละกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้รับทราบถึงประโยชน์ที่นักเรียน หรือผู้ปกครองที่จะได้รับ

1.2.3.2 โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยน่านักเรียนเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ผู้ปกครอง ทั้งนี้ให้มีการประชุมร่วมกับชุมชนเพื่อจัดวิธีดำเนินการ การให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อสร้างความสำคัญและการตระหนักถึงการรักษาวัฒนธรรม ประเพณีอันดีงามให้คงอยู่

1.2.3.3 โรงเรียนควรมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ครูประจำชั้นจะต้องเป็นผู้คัดกรอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่การประชุมร่วมกับคณะกรรมการแต่ละชั้นเรียนเพื่อวางแผนการดูแลและพัฒนาเด็กนักเรียนอย่างเป็นระบบ

1.2.3.4 โรงเรียนจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลนักเรียนที่บ้าน ทั้งนี้ต้องดำเนินการเป็นรายบุคคล และชี้แจงถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง

1.2.3.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน เช่น การทำงานบ้าน การทำกับข้าวแบบง่าย ฯลฯ ซึ่งจะสร้างวินัยและความรับผิดชอบให้กับนักเรียน ได้อีกรูปแบบหนึ่ง นอกจากนี้ นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้หากผู้ปกครองต้องออกไปทำงานข้างนอก

1.2.3.6 โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการบันทึกพฤติกรรมนักเรียน และแนะนำผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนในความปกครองเกี่ยวกับสุขอนามัย การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

1.2.3.7 โรงเรียนควรมีระบบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็ก และการปรับปรุงทักษะ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน

1.3 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

1.3.1 การส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม ในการจัดการเรียนการสอนนั้น นักเรียนแต่ละคนมีความรู้ ความสามารถที่แตกต่างกัน และ มีความถนัดไม่เหมือนกัน ดังนั้นหากมีการจัดการเรียนการสอนที่ดี จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนสามารถนำจุดเด่นของตนเองมาใช้ และสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนในอนาคต

1.3.2 การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้อบอุ่น อบอุ่น ลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว ดังนั้นผู้ปกครองต้องมีความเข้าใจ และพร้อมที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ในขณะเดียวกัน โรงเรียนต้องเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียนให้มากขึ้น

1.3.3 การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียนเพิ่มขึ้น เนื่องจากปัจจัยแวดล้อมหลายอย่าง ไม่ว่าจะเป็นสื่อเทคโนโลยีที่เข้ามาโดยไม่มีการคัดกรอง ก่อน สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป ปัญหาวัยรุ่นที่เพิ่มขึ้น เช่น ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น นอกจากนี้โรงเรียนที่ต้องทำหน้าที่ในการเฝ้าระวัง การให้ความรู้ การป้องกัน และแก้ไขปัญหา ในช่วงเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน แต่ในช่วงเวลาที่เป็นการยากลำบากในการดำเนินการดังกล่าว ดังนั้นชุมชนผู้ปกครองจึงเป็นส่วนสำคัญในการดูแลเรื่องเหล่านี้ เพื่อสร้างคุณภาพให้กับครอบครัว ชุมชน และสังคมในอนาคต

1.4 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

1.4.1 คณะกรรมการระดับชั้นเรียน ทำหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยครูประจำชั้นเรียนจะต้องนำผลการประเมินเข้าสู่การประชุมโรงเรียน ซึ่งเป็นประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป

1.4.2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน การจัดการแหล่งเรียนรู้ชุมชน กิจกรรมดูแลนักเรียน เป็นต้น ซึ่งการเปิดโอกาสในการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลอาจใช้รูปแบบของการจัดประชุม การใช้แบบสอบถาม ซึ่งต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม

1.4.3 โรงเรียนควรมีการชี้แจงผลการประเมินจากการมีส่วนร่วม รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น รวมทั้งการแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน

2. การประเมินความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

การประเมินแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง จากนั้นได้นำไปเสนอต่อผู้มีประสบการณ์จำนวน 3 คน ได้ประเมินความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านกลาง ดังนี้

ตารางที่ 4.13 ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านกลาง

รายการ	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.56	0.19	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ	4.63	0.08	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.78	0.19	มากที่สุด
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.56	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.60	0.21	มากที่สุด

จากตารางจากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นว่า ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านกลางโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.21) มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.56-4.78 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.19) รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.08) และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 4.14 ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

รายการ	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. แต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการแต่ละระดับชั้นเรียน	4.67	0.57	มากที่สุด
2. จัดทำแผนการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมในแต่ละระดับชั้น	4.67	0.57	มากที่สุด
3. มีการนำเสนอการจัดทำแผนเข้าสู่การประชุมของโรงเรียน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 แสดงให้เห็นว่า ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.19) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แนวทางที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ แต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะทำงานแต่ละระดับชั้นเรียน และ จัดทำแผนการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมในแต่ละระดับชั้น ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ มีการนำเสนอการจัดทำแผนเข้าสู่การประชุมของโรงเรียน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 4.15 ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

รายการ	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านบริหารวิชาการ			
1. การสร้างการรับรู้ หรือความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน	4.67	0.57	มากที่สุด
2. โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองที่เป็นปราชญ์ หรือมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น และร่วมเป็นวิทยากรของโรงเรียน	4.33	0.57	มาก
3. โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน	4.67	0.57	มากที่สุด
4. มีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้มีความทันสมัย และสามารถสร้างการเรียนรู้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน	4.67	0.57	มากที่สุด
5. ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล
	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านงบประมาณ			
1. โรงเรียนแจ้งข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานการณ์ทางการเงินของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจสาเหตุที่ต้องมีการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา	4.67	0.57	มากที่สุด
2. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า ฯลฯ	4.67	0.57	มากที่สุด
3. โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันคิดค้น จัดทำสื่อการเรียนรู้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.56	0.19	มากที่สุด
ด้านการบริหารงานทั่วไป			
1. โรงเรียนควรแจ้งข่าวสารกิจกรรม หรือ ปฏิทินกิจกรรมตลอดทั้งปีการศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบ	4.67	0.57	มากที่สุด
2. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยนำนักเรียนเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชนผู้ปกครอง	4.33	0.57	มาก
3. โรงเรียนควรมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ครูประจำชั้นจะต้องเป็นผู้คัดกรอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่การประชุมร่วมกับคณะกรรมการแต่ละชั้นเรียน เพื่อวางแผนการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ	4.33	0.57	มาก

--	--	--	--

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
4. โรงเรียนจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการดูแลนักเรียนที่บ้าน ทั้งนี้ต้องดำเนินการ เป็นรายบุคคล และชี้แจงถึงความสำคัญในการ ดูแลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง	4.67	0.57	มากที่สุด
5. ส่งเสริมให้ผู้ปกครองสร้างกระบวนการ เรียนรู้ที่บ้าน	4.33	0.57	มาก
6. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทุกคน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการบันทึก พฤติกรรมนักเรียน และแนะนำผู้ปกครองใน การดูแลนักเรียนในความปกครองเกี่ยวกับ สุขอนามัย การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่ เหมาะสม	4.33	0.57	มาก
7. โรงเรียนควรมีระบบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับ การช่วยเหลือเด็กและการปรับปรุงทักษะ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ผู้ปกครอง ได้ทราบถึงความก้าวหน้าของการจัดการเรียน การสอน การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน	4.33	0.57	มาก
รวมเฉลี่ย	4.38	0.08	มาก

จากตารางที่ 4.15 แสดงให้เห็นว่า ความเหมาะสมของแนวทางการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการแยกเป็นรายด้าน ดังนี้

ด้านบริหารวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.11) ส่วนใหญ่มี ขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.67-5.00 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วน ร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริม สนับสนุนและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมใน กิจกรรม กระบวน การเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ การสร้าง

การรับรู้ หรือความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน, โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน และ มีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ให้มีความทันสมัย และสามารถสร้างการเรียนรู้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครองและเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.57$) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองที่เป็นปราชญ์ หรือมีความรู้เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น และร่วมเป็นวิทยากร ของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.57$)

ด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.19$) ส่วนใหญ่ มีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนแจ้งข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานการณ์ ทางด้านการเงินของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจสาเหตุที่ต้องมีการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า เป็นต้น ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.57$) รองลงมา คือ โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันคิดค้น จัดทำสื่อการเรียนรู้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.57$)

ด้านบริหารงานทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38, S.D. = 0.08$) ส่วนใหญ่มี ขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.00-4.33 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ โรงเรียนควรแจ้งข่าวสารกิจกรรม หรือปฏิทินกิจกรรมตลอดทั้งปี การศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบ, โรงเรียนจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแล นักเรียนที่บ้าน ทั้งนี้ต้องดำเนินการเป็นรายบุคคลและชี้แจงถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียน แก่ผู้ปกครอง ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.57$) รองลงมา คือ โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เป็นการสืบสาน วัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยนำนักเรียนเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ผู้ปกครอง, ส่งเสริมให้ผู้ปกครองสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน, โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน ทุกคน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการบันทึกพฤติกรรมนักเรียน และแนะนำผู้ปกครองในการดูแล นักเรียนในความปกครองเกี่ยวกับสุขอนามัย การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม, โรงเรียนควรมี ระบบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กและการปรับปรุงทักษะ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมให้กับ นักเรียน ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.57$) และน้อยที่สุด คือ โรงเรียนควรมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียน แต่ละคน ทั้งนี้ครูประจำชั้นจะต้องเป็นผู้คัดกรอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่การประชุมร่วมกับ คณะกรรมการแต่ละชั้นเรียนเพื่อวางแผนการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.00, S.D. = 1.00$)

ตารางที่ 4.16 ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบตนเอง และสังคม	4.67	0.57	มากที่สุด
2.การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง อบอุ่น ลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว	4.67	0.57	มากที่สุด
3. การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียนเพิ่มขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.78	0.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 แสดงให้เห็นว่า ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.19) มีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67-5.00 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่าแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียนเพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) รองลงมา คือ การส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบตนเองและสังคม, การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง อบอุ่น ลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.57)

ตารางที่ 4.17 ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

รายการ	ระดับปัญหา การมีส่วนร่วม		การแปลผล
	$\bar{X}$	S.D.	
1. คณะกรรมการระดับชั้นเรียน ทำหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยครูประจำชั้นเรียนจะต้องนำผลการประเมินเข้าสู่การประชุมโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป	4.67	0.57	มากที่สุด
2.การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง อบอุ่น ลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว	4.67	0.57	มากที่สุด
3. การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียนเพิ่มขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.78	0.19	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.17 แสดงให้เห็นว่าความเหมาะสมของแนวทางการมีส่วนร่วมในการประเมินผลภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50) ส่วนใหญ่มีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.67 เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ คณะกรรมการระดับชั้นเรียน ทำหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยครูประจำชั้นเรียนจะต้องนำผลการประเมินเข้าสู่การประชุมโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป, โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลในส่วนที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.57) รองลงมา คือ โรงเรียนควรมีการชี้แจงผลการประเมินจากการมีส่วนร่วม รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้า

ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรวมทั้งการแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.57)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน 2) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดี และ 3) เพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ ครู คณะกรรมการสถานศึกษารองเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย รวมทั้งหมด 33 คน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 190 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย แบบสัมภาษณ์การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่ดีและการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เพื่อจัดทำแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงรายการตรวจสอบ และประเมินผลโดยนักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญ ข้อมูลที่ได้รับมีการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาตามตัวแปรที่ศึกษาและจัดรูปแบบความสัมพันธ์ของข้อมูล ปรากฏการณ์ต่าง ๆ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 อยู่ในช่วงอายุ 31-40 ปี จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 45.8 ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 43.2 และมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 61.1

ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

1. ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน และการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผลกระทบมากที่สุดในด้านนี้ คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน

2. ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน และการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อมีปัญหาการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยผลกระทบมากที่สุดในด้านนี้ คือ การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน

3. ด้านการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมของโรงเรียน และระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากและปานกลางตามลำดับ โดยผลกระทบมากที่สุดในด้านนี้ คือ การจัดกิจกรรมของโรงเรียน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่า มีข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ทั้งกิจกรรมพัฒนาทักษะ ความสามารถ เทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ และควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรม ทั้งนี้โรงเรียนควรมีการแจ้งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างต่อเนื่อง

ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มี การปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน จำนวน 3 โรงเรียน โดยแยกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และ

ด้านการบริหารงานทั่วไป พบว่า

ด้านการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย

1. การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน มีการจัดทำแผนโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่น ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองรับทราบ และให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในหลักสูตรท้องถิ่น มีการติดตามผลร่วมกัน และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ทุกเดือน

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน มีการประชุมเพื่อจัดทำกระบวนการเรียนรู้ สร้างช่องทางการสื่อสารระหว่างครูและผู้ปกครอง การมอบงานหรือกิจกรรมเพื่อให้ผู้ปกครองและนักเรียนทำร่วมกัน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน จัดทำแผนร่วมกันกับท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา วางกรอบความร่วมมือ งบประมาณ ในการจัดทำแหล่งเรียนรู้เชิงบูรณาการแบบมีส่วนร่วม และสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมีการประเมินผลแบบมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชนเป็นระยะ

ด้านงบประมาณ ประกอบด้วย

1. การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน จัดทำแนวทางเพื่อระดมเงินทุน ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานภายนอก ชุมชน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการระดมเงินทุน

2. การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียนประชาสัมพันธ์ไปยังผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอน และมีการขอรับการสนับสนุนจากเครือข่ายในท้องถิ่นและหน่วยงาน/องค์กรต่าง ๆ จัดให้มีการติดตามการจัดหา และการใช้ประโยชน์

ด้านการบริหารงานทั่วไป ประกอบด้วย

1. การจัดกิจกรรมของโรงเรียน มีการจัดทำแผนโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (บวร) และมีการจัดทำแผนรายปีอย่างชัดเจนประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์/ผู้นำชุมชน/ นักเรียน เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับผู้ปกครอง จัดมีการประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรม

2. ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียนจัดประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาในการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการช่วยเหลือดูแลนักเรียน ตลอดจนการเฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียน

สร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครอง และมีการสื่อสารผ่านช่องทางต่าง ๆ ระหว่างครูประจำชั้นและผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นศูนย์กลาง ติดตามและสื่อสารกับผู้ปกครองเมื่อต้องการช่วยเหลือนักเรียน

พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

จากการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ สังเคราะห์ ผู้วิจัยได้จัดทำแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง และนำเสนอต่อผู้มีประสบการณ์จำนวน 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวทางต่อสภาพปัญหา พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีขอบเขตค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.56-4.78 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโดยแนวทางสรุปได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดย

- 1.1 แต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะกรรมการแต่ละระดับชั้นเรียน
- 1.2 จัดทำแผนการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมในแต่ละระดับชั้น
- 1.3 มีการนำเสนอการจัดทำแผนเข้าสู่การประชุมของโรงเรียน

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดย

2.1 ด้านการบริหารวิชาการ

2.1.1 การสร้างการรับรู้ หรือความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน

2.1.2 โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองที่เป็นปราชญ์ หรือมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น และร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่นักเรียน

2.1.3 โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน

2.1.4 มีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ให้มีความทันสมัย และสามารถสร้างการเรียนรู้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียนผู้ปกครอง รวมทั้งโรงเรียน

2.1.5 ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

2.2 ด้านงบประมาณ โดย

2.2.1 โรงเรียนแจ้งข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานการณ์ทางการเงินของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจสาเหตุที่ต้องมีการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา

2.2.2 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า เป็นต้น

2.2.3 โรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน ร่วมกันคิดค้น จัดทำสื่อการเรียนรู้โดยใช้วัสดุในท้องถิ่น

2.3 ด้านการบริหารงานทั่วไป โดย

2.3.1 โรงเรียนแจ้งข่าวสารกิจกรรม หรือปฏิทินกิจกรรมตลอดทั้งปีการศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบ

2.3.2 โรงเรียนจัดกิจกรรมที่เป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยนำนักเรียนเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ผู้ปกครอง

2.3.3 โรงเรียนมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ครูประจำชั้นจะต้องเป็นผู้คัดกรอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่การประชุมร่วมกับคณะกรรมการแต่ละชั้นเรียน เพื่อวางแผนการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ

2.3.4 โรงเรียนจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลนักเรียนที่บ้าน ทั้งนี้ต้องดำเนินการเป็นรายบุคคล และชี้แจงถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง

2.3.5 ส่งเสริมให้ผู้ปกครองสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน

2.3.6 โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการบันทึกพฤติกรรมนักเรียน และแนะนำผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนในความปกครองเกี่ยวกับสุขอนามัย การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น

2.3.7 โรงเรียนมีระบบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กและการปรับปรุงทักษะ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน

3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดย

3.1 การส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

3.2 การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง อบอุ่น ลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว

3.3 การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียนเพิ่มขึ้น

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดย

4.1 คณะกรรมการระดับชั้นเรียน ทำหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป

4.2 โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลในส่วนที่เกี่ยวข้อง

4.3 โรงเรียนควรมีการชี้แจงผลการประเมินจากการมีส่วนร่วม รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองได้รับทราบ

อภิปรายผล

ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่ต๋อนนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

จากการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ด้านการบริหารวิชาการมีปัญหาระดับปานกลาง ด้านงบประมาณอยู่ในระดับมาก และการบริหารงานทั่วไปอยู่ในระดับมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในการบริหารงานด้านการมีส่วนร่วมระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองมีน้อย ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีพันธกิจในการสนับสนุนให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ อย่างไรก็ดียังมีโรงเรียนอีกหลายแห่งที่ประสบกับปัญหาการดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ พะนากร มีภูคำ (2553) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับที่น้อย ดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ซึ่งนโยบายของผู้บริหารถือว่ามีความสำคัญในการสร้างการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพรณ รักเลี้ยง (น. 126-128, 2556) ที่เห็นว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการตัดสินใจเป็นสำคัญ การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่มักจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วม และ อาร์นสไตน์ (Arnstein, pp. 215-217, 1969) ที่เห็นว่าการมีส่วนร่วมจะมีลักษณะมากน้อยเพียงใดให้พิจารณาว่าผู้นำเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปร่วมในการใช้อำนาจและมีบทบาทในการควบคุมได้เท่าใด นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โสภิตา คล้ายหนองสรวง (น. 86-87, 2558) ที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของสถานศึกษาในระดับสูง และส่วนหนึ่งนี้อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การมี

ส่วนร่วมไม่เป็นไปตามเป้าหมาย คือ สภาพของผู้ปกครองที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทำให้ไม่มีเวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิดในการพัฒนาต่าง ๆ รวมทั้งส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษา และฟัง พูดภาษาไทยไม่ได้ จึงทำให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความยากลำบาก และไม่กล้าที่จะเสนอแนวคิดการพัฒนาด้านการบริหารสถานศึกษาเพราะคิดว่าตนเองไม่มีความรู้ ช่องทางการเข้าไปมีส่วนร่วมมีน้อย และไม่รู้ถึงบทบาทในการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับการศึกษาของ ทับทิม แสงอินทร์ (น. 85-87, 2559) ที่พบว่า การศึกษาและอาชีพที่แตกต่างกันจะมีพฤติกรรมในการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการศึกษาต่างกัน

ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มี การปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนที่มี
การปฏิบัติที่ดี พบว่า ด้านการบริหารวิชาการ มีการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการ
จัดทำแผน การสร้างช่องทางการสื่อสาร การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ชุมชน สอดคล้อง
กับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย
ที่มีส่วนได้ส่วนเสียควรอยู่ในรูปของคณะกรรมการ และการบริหารจัดการต้องตอบสนองและ
สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครองและชุมชนมากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัย
ของ สุรัตน์ ก้อนนาค (2554) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมในการศึกษา ควรประชาสัมพันธ์ สร้างความรู้
ความเข้าใจให้ชุมชนเห็นความสำคัญ เปิดโอกาสให้บุคคลที่พร้อมในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
กำหนดแนวทางและวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชน

ด้านงบประมาณ มีการจัดทำแนวทางเพื่อระดมทุน มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้
ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการ ในการสร้างการมีส่วนร่วมอาจเป็นแบบทางอ้อมก็ได้
เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพรณ รักเลี้ยง
(น. 126-128, 2556) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางอ้อมเป็นการให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้บรรลุ
เป้าหมาย เช่น การบริจาคทรัพย์สิน วัสดุ อุปกรณ์ แรงงาน เข้าช่วยสมทบไม่ได้เข้าร่วมประชุมแต่
ยินดีร่วมมือ เป็นต้น

ด้านการบริหารงานทั่วไป คือมีการจัดทำแผนรายปี การประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย
ช่องทาง การกำหนดเกณฑ์ วิธีการช่วยเหลือ ดูแลและติดตามนักเรียน ดังนั้นโรงเรียนควรมีการ
ชี้แจงผู้ปกครองให้ทราบอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างการสื่อสารที่ดีและเกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน อันจะ
ช่วยให้การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับ
จันทราณี สงวนนาม (น. 7, 2555) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานทำให้การต่อต้าน
น้อยลงในขณะเดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น การเปิดโอกาสให้มีการสื่อสาร การแลกเปลี่ยน

ข้อมูลและประสบการณ์จะช่วยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี

อย่างไรก็ตามการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา อาจมีทั้งทางตรง คือ การตั้งคณะกรรมการที่มีรูปแบบเป็นทางการ หรือทางอ้อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละกิจกรรม แต่ละโอกาส สอดคล้องแนวคิดของ แซพิน (อ้างถึงใน ยุพิน ระพันธ์, น. 21, 2554) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็น 4 แบบ คือ การมีส่วนร่วมประชุม การมีส่วนร่วมออกเงิน การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ และการมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนอาจต้องมีการพิจารณาเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมแต่ละด้าน

**พัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง
นักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย**

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประกอบด้วย การแต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะทำงานแต่ละระดับชั้น การทำแผนอย่างมีส่วนร่วม และมีการนำเสนอแผนสู่การประชุมของโรงเรียน ถึงแม้โรงเรียนจะมีคณะกรรมการสถานศึกษา ที่มีตัวแทนผู้ปกครองเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาแล้วนั้น แต่อย่างไรก็ตามก็ไม่ครอบคลุมทุกประเด็นปัญหา ดังนั้นในการขับเคลื่อนจึงต้องอาศัยคณะทำงานแต่ละระดับชั้น ที่เปรียบเสมือนอนุกรรมการ และกลุ่มตัวแทนของผู้ปกครอง แต่ละระดับชั้นยังเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรง ย่อมพร้อมที่จะร่วมมืออย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิชาภรณ์ (น. 4-5, 2552) ที่กล่าวว่า การให้บุคคลเข้ามามีส่วนรวมนั้นบุคคลต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการหรือปฏิบัติการกิจต่าง ๆ จึงจะทำให้เกิดความ นอกจากนี้ยังเกิดประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียนคือ การมีส่วนร่วมดังกล่าว เป็นค้นหาปัญหาที่แท้จริง มีการเสนอข้อแนะนำ และร่วมกันตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาโดยตรงประเด็น สอดคล้องกับแนวคิดของ นิลมณี พัทธ์ (2551) ที่กล่าวว่า การร่วมคิดและร่วมกันประชุม เป็นการดำเนินการเพื่อค้นหา เสนอสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาของชุมชนโดยคนในชุมชน และร่วมกันตัดสินใจเป็นความเห็นชอบในการแก้ไขปัญหา และจัดทำแผนอย่างเป็นขั้นตอน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ประกอบด้วยด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานทั่วไป ซึ่งการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วม เป็นส่วนของการปฏิบัติงาน โรงเรียนจะต้องสร้างความตระหนักในการดำเนินการให้กับผู้ปกครองได้รับทราบ รวมทั้งประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นทั้งต่อตัวนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน สอดคล้องกับ นิลมณี พัทธ์ (2551) ที่กล่าวว่า การร่วมดำเนินการ คือการร่วมกันลงแรง ลงทุนในการปฏิบัติงาน การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันก่อให้เกิดเป็นเจ้าภาพร่วมกัน การใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ที่มีคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ วิทยาการจากปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น สอดคล้องกับ

แนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2558) ที่กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์เพื่อร่วมกันจัดการศึกษา เป็นการระดมทรัพยากรด้านการเงิน และด้านวิชาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้

การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นผลของการดำเนินการที่ส่งผลกระทบต่อ นักเรียน โรงเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นั่นก็คือ ผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้นผู้ปกครองจึงต้องมีส่วนที่เข้ามามีบทบาทในการสร้างให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และมีบทบาทดูแลนักเรียนในความดูแลของตนเอง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นิลมณี พัทธ์ชัย (2551) ที่กล่าวว่า เป็นการแบ่งสัณปันส่วนผลที่เกิดจากการร่วมกันกระทำ โดยร่วมกันกำหนดหรือวางระเบียบในการบริหารจัดการในการใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อสร้างจิตสำนึกการเป็นเจ้าของร่วมกัน

การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นการเปิดโอกาสให้คณะกรรมการระดับชั้นเรียน ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหาร วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานทั่วไป โดยมีเครื่องมือในการประเมินผลตามความเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรัตน์ ก้อนนาค (2554) ที่กล่าวว่า การติดตามประเมินผลต้องมีเครื่องมือที่เหมาะสม นอกจากนี้เมื่อมีการรวบรวมวิเคราะห์ผลการประเมินแล้ว ควรมีการแจ้งให้กับผู้ปกครองได้รับทราบ สอดคล้องกับกรวิจัยของ ต่อศักดิ์ บุญเสือ (น. 462, 556) ที่พบว่า วิธีการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองต้องร่วมให้ข้อมูล เสนอความต้องการ รับทราบผลการประเมินและสะท้อนผลการประเมินดังกล่าว

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเป็นการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนได้ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานทั่วไป ก่อให้เกิดประโยชน์มากมาย เช่น ด้านบุคลากรคือมีวิทยากรที่มีองค์ความรู้ในหลักสูตรท้องถิ่น การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองซึ่งจะทำให้การขอความร่วมมือเป็นไปอย่างราบรื่น การใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น งบประมาณ วัสดุ สื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนเพียงพอ เป็นต้น สอดคล้องกับแนวคิดของ จันทรานี สงวนนาม (น. 71, 2555) และ จิณณวัตร ปะโคทั้ง (น. 41-42, 2559) กล่าวว่า การบริหารมีส่วนร่วมในโรงเรียน เป็นการลดค่าใช้จ่ายและเกิดการใช้จ่ายงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ เป็นการระดมผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษา เพิ่มคุณภาพการสื่อสาร ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ การสอนและโครงการใหม่

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง จึงต้องมีการวางกรอบนโยบายที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว พร้อมทั้งมีการประชุมหารือร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อจัดให้มีการวางแผนการปฏิบัติงานอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้งชี้แจงให้ครูในโรงเรียนได้รับทราบถึงนโยบายและแนวทางการปฏิบัติดังกล่าว

2. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อร่วมพัฒนาการบริหารสถานศึกษา บางครั้งอาจส่งผลกระทบต่อผู้ปกครอง เช่น ต้องขาดงาน เสียรายได้ ในช่วงวันที่ต้องทำกิจกรรม ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง ชุมชน เพื่อลดปัญหาดังกล่าว รวมทั้งสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมอันจะเกิดผลดีต่อนักเรียนโดยตรง

3. การสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โรงเรียนบ้านกลาง เป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนชาติพันธุ์ ซึ่งมีหลากหลายชนเผ่า ทำให้การสื่อสารเป็นเรื่องที่ยากลำบาก ดังนั้นการสื่อสารต้องสื่อสารผ่านนักเรียน ผู้นำชุมชน และเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในการสื่อสาร ควรมีการตรวจสอบ (Recheck) ว่าเป็นความเข้าใจที่ตรงกัน ลดความผิดพลาดในการสื่อสาร

4. โรงเรียนที่มีลักษณะคล้ายกับโรงเรียนบ้านกลาง สามารถนำแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างแผนการปฏิบัติงาน เพื่อลดปัญหาด้านการบริหารวิชาการ งบประมาณ และการบริหารงานทั่วไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การจัดเก็บข้อมูลสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษา ควรมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม โดยการเลือกตัวแทนของผู้ปกครองแต่ละระดับชั้นเรียน เพื่อสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำสู่การพัฒนามากขึ้น

2. ควรศึกษากระบวนการหรือรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนทั้งวิชาการและการอาชีพด้วยกัน เช่น วิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยเทคนิค วิทยาลัยเพาะช่าง เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะของการดำเนินงานแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป เพื่อแสวงหาแนวทางการพัฒนาบริหาร รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่มีหลากหลายรูปแบบอย่างมีคุณภาพ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). รายงานสภาวะการศึกษาไทย ปี 2557/2558 จะปฏิรูปการศึกษาไทยให้ทันโลกในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างไร. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดีการพิมพ์ จำกัด.
- กาญจนา เอียดสุข . (2560). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง โรงเรียนเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่).
- คุณวุฒิ คนฉลาด. (2550). ภาวะผู้นำ. ชลบุรี: กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิณฉัตร ปะโคทัง. (2559). ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการศึกษา (ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์). วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 15 (ฉบับพิเศษ), 1-8.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2555). ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บุคพอยท์.
- ชนมรัชดา ยาแก้ว, นิสารัตน์ อัสระมโนรส, อัญชิษฐา ปิยะจิตติ, รวี ศิริปริษากร และจิราภรณ์ ยกอินทร์. (2560). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เขตพื้นที่ตะวันออก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- ณัฐธรา พวงธรรม. (2553). การมีส่วนร่วมของครูในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครสำนักงานเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี).
- ต่อศักดิ์ บุญเสือ. (2556). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์).
- ถวิล เกษสุพรรณ. (2552). การศึกษาสภาพการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารงานโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

- ทับทิม แสงอินทร์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสรวงสุทธาวิทยา จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- ธรรมรัตน์ พงษ์ทอง. (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนในเขตอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- นิลมณี พิทักษ์. (2551). เอกสารประกอบการสอนวิชาโรงเรียนกับชุมชน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น: คลังนานาวิทยา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). การแปลผลเมื่อใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูล. สืบค้นจาก <http://www.watpon.com/boonchom/05.doc>
- ประภาพรรณ รักเลี้ยง (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารความเสี่ยงของสถาบันอุดมศึกษา เอกชน. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย นเรศวร) .
- ประสงค์ ถึงแสง. (2559). กลยุทธ์การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (*Strategies to Improve School and Community Relationships*). สืบค้นจาก <https://www.rueplookpanya.com/knowledge/content/52243/-edu-teaartedu-teaart-teaartdir>
- พจนานุกรมไทย.com. (2562). สืบค้นจาก <https://xn--12cn0cg1azjglmtc2h.com>
- พะนากร มีภูคำ. (2553). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดการศึกษาโรงเรียน บ้านด่อนราษฎร์ดำรงวิทย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย นอร์ทกรุงเทพ).
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. 19 สิงหาคม 2542.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. (2546). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก. 2 ตุลาคม 2546.
- ภาวิดา ธาราศรีวิสุทธิ และวิบูลย์ ไทวณะบุตร. (2552). หลักและทฤษฎีบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

วันชัย วัฒนศัพท์ และวันดี พงศ์ปรีดีเปรม . (2551). *กลั้วลัมเหลว*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ:

Hardknocks Factory

วัฒนา ปุณฺณฤทธิ. (2552). *การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคุณธรรมพื้นฐานเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก

<http://www.poonyarit.com>

ศิลป์ชัย อ่องตระกูล. (2552). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่จัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วม*
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา-
บัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย).

ยุพิน ระพันธ์. (2554). *การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลาง*
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา
และวัฒนธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-
มหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน กลุ่มวิชาเฉพาะสังคมศึกษา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น).

วินัย ดิสงส์. (2559). *การบริหารโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนา*
ผลงานทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.

วุฒินันท์ นามนาค. (2559). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษานอก*
ระบบและการศึกษากาตามอัยยาศัยอำเภอปะคำจังหวัดบุรีรัมย์. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์).

โรงเรียนบ้านกลาง. (2561). *ประวัติโรงเรียนบ้านกลาง*. สืบค้นจาก www.banklangch3.ac.th

เลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ:
พริกหวานกราฟฟิค.

สมยศ นาวิการ. (2555). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.

สมเดช สาวันดี. (2553). *การนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาปฐมวัยในสถานศึกษาขั้น*
พื้นฐานต้นแบบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี).

สมเดช สีแสง. (2557). *คู่มือมือการบริหารโรงเรียนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตาม พ.ร.บ. การศึกษา*
แห่งชาติ. ชัยนาท: ชมรมพัฒนาความรู้ด้านระเบียบกฎหมายและพัฒนามาตรฐานวิชาชีพ
ครู.

- สุกัศจิรา วงษ์มาดิษฐ์. (2559). พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารจัดการ การศึกษาของโรงเรียนบ้านไผ่สีทอง จังหวัดสุพรรณบุรี. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร- มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร).
- สุวิมล หงส์วิไล. (2559). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เทศบาล ตำบลสระบัว อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สุรัตน์ ก้อนนาค. (2554). แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชัยนาท. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์).
- สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2555). ภาวะผู้นำแบบบริการ: แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย. ขอนแก่น: ส. กางเพ็ง.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). ภาวะผู้นำ ประมวลสารชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร การศึกษา หน่วยที่ 5-8. (พิมพ์ครั้งที่ 9). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิราข.
- โสภิตา คล้ายหนองสรวง. (2558). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- อิระวัชร จันทระประเสริฐ. (2551). แรงงานกับการมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: กระทรวงแรงงานและ ศักดิ์การสังคม.
- Argyris, C. (1964). *Integrating the individual and the organization*. New York: John Wiley & Sons.
- Arnstein, S.R. (1969, February). *A ladder of citizen participation*. *Journal of the American Planning Association*, 4(35), 215-217.
- Chapin, F. S. (2554). Social participation and social intelligence. In *handbook of research designate social measurement*. New York: Longman.
- Cohen, J. M. and Uphoff, N. T. (1980). *Participations place in rural development: Seeking clarity through specificity*. New York: World Developments.

Liker, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.

Vroom, V. and Yetton, P. (1973). *Leadership and decision making*. Pittsburgh: Pittsburgh University Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ชื่อ-นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1. ว่าที่ร้อยตรี พงศกร เกเย็น	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	โรงเรียนบ้านกลาง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด เชียงราย
2. นายสว่าง มโนใจ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	โรงเรียนบ้านแม่จัน (เชิง แสนประชานุสาสน์) อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย
3. นายบรรหาญ ปันทะนัน	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	โรงเรียนราษฎร์พัฒนา อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัด เชียงราย

ภาคผนวก ข

นักวิชาการหรือผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบแนวทางการพัฒนาส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก
อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ชื่อ- นามสกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1. นางสาวมัณฑุสา เพ็ชรชนะ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	โรงเรียนรัฐราษฎร์วิทยา อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. นายวันชัย ชื่นตา	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	โรงเรียนชุมชนศึกษา (บ้านแม่สะแลป) อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
3. นายวุฒิชัย ไหมวงศ์	ผู้อำนวยการสถานศึกษา	โรงเรียนบ้านห้วยไร่ อำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย

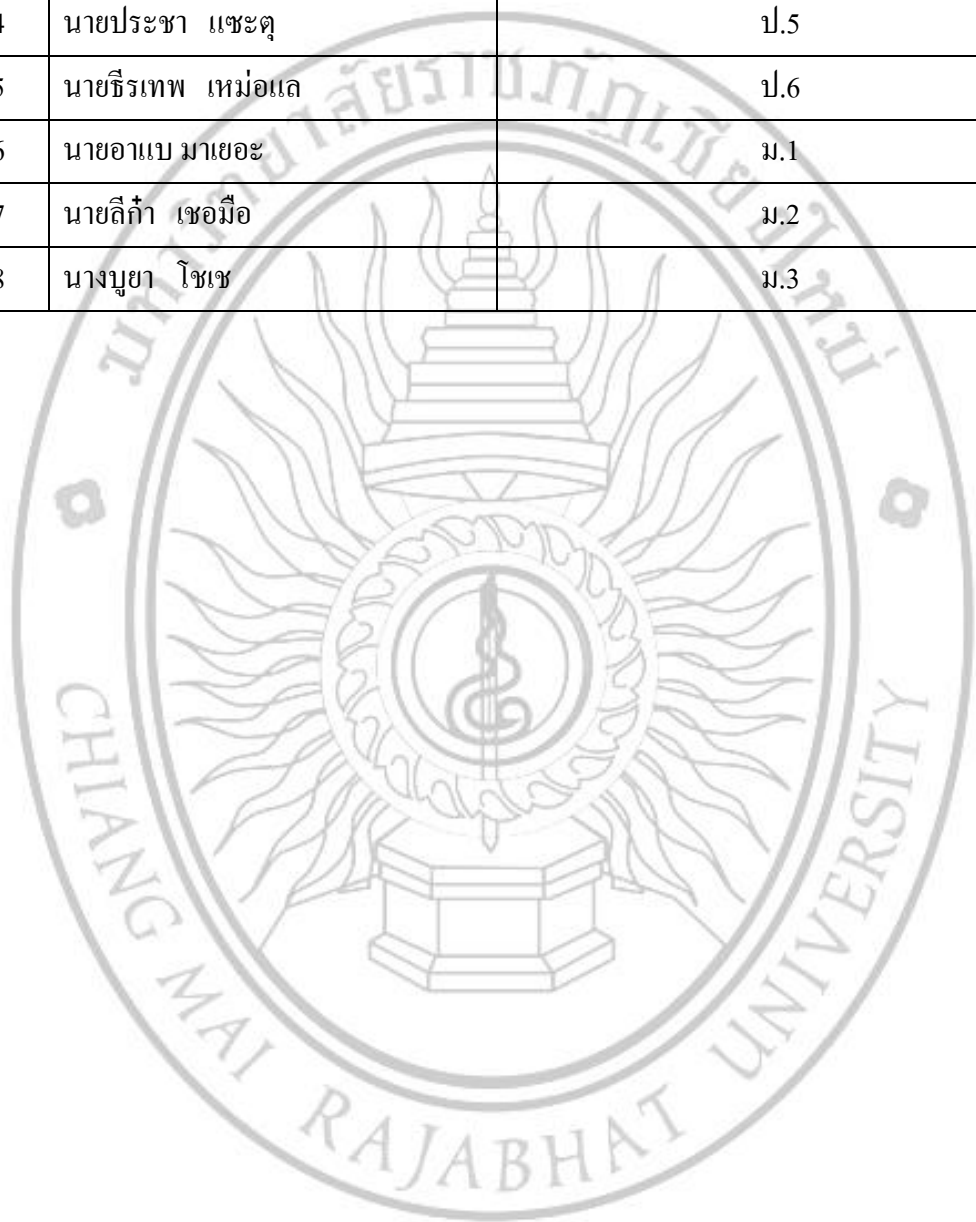
ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) พัฒนาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการ
บริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก

อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1	ว่าที่ร้อยตรี พงศกร เกเย็น	ผู้อำนวยการสถานศึกษา
2	นางสาวปัทมากร จันทิมา	ครูชำนาญการ
3	นางสาวเจนจิรา สมแก้ว	ครู
4	นางสาวณัฐริดา บุญวัย	ครู
5	นายสุรศักดิ์ โนทวิงค์	ครู
6	นายศักดิ์สิทธิ์ เมืองแสน	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
7	นายเจริญ กันทรอุดมสุข	ผู้ทรงคุณวุฒิ
8	นายมานพ ขัตติยะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
9	นายเปรม เพเมียะ	ผู้ทรงคุณวุฒิ
10	นายเทียนฟู แซ่จ้ง	ผู้ทรงคุณวุฒิ
11	นายหยิน แซ่จาง	กรรมการผู้แทนผู้ปกครอง
12	นางสาวกัลยา กุณะ	กรรมการผู้แทนครู
13	นายเฟิงซัน แซ่หยาง	กรรมการผู้แทนศิษย์เก่า
14	นายสุนทร ชีวินกุลสถาพร	กรรมการผู้แทนองค์กรชุมชน
15	นางกว๋อพัง แซ่หยาง	กรรมการผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
16	พระอาจารย์จันดี โขสวโร	กรรมการผู้แทนพระภิกษุสงฆ์
17	นางนิตยา ศรีฟู	กรรมการตัวแทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่
18	นายวิสุทธิ ชีวินเนตรักษ์	อ.2
19	นางสุทธิดา แสงมงคลกุล	อ.3
20	นางสาวอาจี อายี	ป.1

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
21	นางสาวกนกวรรณ แซ่ลี	ป.2
22	นายมังกร อภิกรมชัย	ป.3
23	นายอาแซะ อามอ	ป.4
24	นายประชา แซะตุ	ป.5
25	นายธีรเทพ เหม่อแล	ป.6
26	นายอาแบ มาเยอะ	ม.1
27	นายลีกำ เซอมือ	ม.2
28	นางบุยา โหเซ	ม.3

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
3. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อข้อมูลที่สมบูรณ์ จะทำให้ผลวิจัยเชื่อถือได้ และมีประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ข้อมูลที่ท่านตอบ จะไม่มีผลต่อหน้าที่การงานของท่านและตัวท่าน แต่ประการใด ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและจะนำผลออกมาใช้สำหรับงานวิชาการเท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ เพศชาย

☐ เพศหญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 21-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 40-50 ปี

☐ 51-60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้รับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ ปวช.

☐ อนุปริญญาตรี/ ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ เกษตรกร

☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ พนักงานเอกชน

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ พนักงานภาครัฐ/ ข้าราชการ

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. นักเรียนในความปกครองดูแลของท่าน/คน

☐ 1 คน

☐ 2 คน

☐ 3 คน

☐ มากกว่า 3 คน

ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง
ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ตามประเด็นของแต่ละรายการว่าอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับการปัญหามีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านบริหารวิชาการ						
1.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
2.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
3.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน					
5.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียนของโรงเรียน					
6.	การท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับการปัญหามีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
7.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
8.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน					
9.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
10.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
11.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
12.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
ด้านงบประมาณ						
13.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน					
14.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน					
15.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน					
16.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน					
17.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดหาสื่อวัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน					

ข้อ	รายการ	ระดับการปัญหาที่มีส่วนร่วม				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
18.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน					
19.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียน					
20.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน					
ด้านการบริหารงานทั่วไป						
21.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
22.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
23.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
24.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรมของโรงเรียน					
25.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน					
26.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการเกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน					
27.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการดำเนินงานระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน					
28.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหาร
สถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

.....

.....

ภาคผนวก จ

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

เรื่องการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียน
บ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

สถานที่สัมภาษณ์

.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

.....

เวลาสัมภาษณ์ น. ถึงเวลา น.

ตอนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี

ชื่อ - นามสกุล.....

ตำแหน่ง

ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร..... ปี จำนวนนักเรียนที่ดูแลในปัจจุบันคน

ตอนที่ 2 แนวทางการปฏิบัติที่ดีในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียน

การบริหารวิชาการ

1. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การ
ตัดสินใจการดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผล เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร
การเรียนการสอน ของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

.....

.....

.....

.....

3. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเกี่ยวกับการพัฒนาและ ส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน

.....

.....

.....

.....

ด้านงบประมาณ

4. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเกี่ยวกับการระดมเงินทุน เพื่อจัดการศึกษา

.....

.....

.....

.....

5. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเกี่ยวกับการระดม ทรัพยากร เช่น สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ในการจัดการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

ด้านการบริหารงานทั่วไป

6. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ของโรงเรียน

.....

.....

.....

7. ท่านมีแนวทางการปฏิบัติอย่างไรในการส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ การร่วมรับผลประโยชน์ และการประเมินผลเกี่ยวกับระบบงาน ช่วยเหลือดูแลนักเรียน

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครอง นักเรียน

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก จ

สรุปการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ
ในวิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index Of Congruence: IOC)

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย

ท่านที่ 1 ว่าที่ร้อยตรี พงศกร เกษื่น

ท่านที่ 2 นายสว่าง มโนใจ

ท่านที่ 3 นายบรรหาญ ปั่นทะนัน

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
2. แบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวงจังหวัดเชียงราย
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
3. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงเพื่อข้อมูลที่สมบูรณ์ จะทำให้ผลวิจัยเชื่อถือได้ และมีประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
4. ข้อมูลที่ท่านตอบ จะไม่มีผลต่อหน้าที่การงานของท่านและตัวท่าน แต่ประการใด ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและจะนำผลออกมาใช้สำหรับงานวิชาการเท่านั้น

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของท่าน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

☐ เพศชาย

☐ เพศหญิง

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 21-30 ปี

☐ 31-40 ปี

☐ 40-50 ปี

☐ 51-60 ปี

☐ 60 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

☐ ไม่ได้รับการศึกษา

☐ ประถมศึกษา

☐ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)

☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6)/ ปวช.

☐ อนุปริญญาตรี/ ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐ เกษตรกร

☐ ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว

☐ รับจ้างทั่วไป

☐ พนักงานเอกชน

☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ

☐ พนักงานภาครัฐ/ ข้าราชการ

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. นักเรียนในความปกครองดูแลของท่าน/คน

☐ 1 คน

☐ 2 คน

☐ 3 คน

☐ มากกว่า 3 คน

ตอนที่ 2 ปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง
ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง
ตามประเด็นของแต่ละรายการว่าอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความ หมาย
		ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
ด้านบริหารวิชาการ							
1.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับก การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ของโรงเรียน	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
2.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอนของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน ของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ พัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนของ โรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความ หมาย
		ท่านที่ 1	ท่านที่ 2	ท่านที่ 3			
5.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินการ เกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน ของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6.	การท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดำเนินการพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การพัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับ การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
11.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ ในชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
12.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ พัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ใน ชุมชน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ด้านงบประมาณ							
13.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับ การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของ โรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
14.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ ระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของ โรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
15.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา ของ โรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
16.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ ระดมเงินทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน	0	1	1	2	0.67	ใช้ได้
17.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับ การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการ สอนของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
18.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน ของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
19	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการ สอนของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
20	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียนการสอน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อ	รายการ	การพิจารณาของ ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	ความ หมาย
		ท่านที่	ท่านที่	ท่านที่			
		1	2	3			
ด้านการบริหารงานทั่วไป							
21.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับการ การจัดกิจกรรมของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
22.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ จัดกิจกรรมของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
23.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การจัดกิจกรรมของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
24.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัด กิจกรรมของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
25.	การมีส่วนร่วมในการวางแผนเกี่ยวกับ ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
26.	การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจดำเนินการ เกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
27.	การมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จาก การดำเนินงานระบบงานช่วยเหลือดูแล นักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
28.	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ระบบงานช่วยเหลือดูแลนักเรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของผู้ปกครองนักเรียน
โรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

RELIABILITY

/SCALE('ALL VARIABLES') ALL

/MODEL=ALPHA

/SUMMARY=TOTAL

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
0.96	28

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การวางแผนพัฒนา หลักสูตร	89.10	415.74	0.63	0.95
การตัดสินใจดำเนินงาน พัฒนาหลักสูตร	89.07	407.65	0.71	0.95
รับประโยชน์จากการพัฒนา หลักสูตร	88.93	420.20	0.55	0.95
การประเมินผลการพัฒนา หลักสูตร	88.80	408.16	0.83	0.95
การวางแผนดำเนินการ เกี่ยวกับการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้	88.70	405.73	0.83	0.95
การตัดสินใจดำเนินการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ แก่นักเรียน	88.93	409.09	0.74	0.95
การรับประโยชน์จากการ พัฒนากระบวนการเรียนรู้ แก่นักเรียน	88.77	408.59	0.66	0.95
การประเมินผลการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้แก่นักเรียน	89.03	409.62	0.80	0.95
การวางแผนเกี่ยวกับการ พัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	89.17	420.28	0.59	0.95

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การตัดสินใจดำเนินการ พัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	88.73	427.72	0.49	0.96
การรับประโยชน์จากการ พัฒนาและส่งเสริมให้มี แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	89.13	419.36	0.67	0.95
การประเมินผลการพัฒนา และส่งเสริมให้มีแหล่ง เรียนรู้ในชุมชน	89.00	418.69	0.56	0.95
การวางแผนเกี่ยวกับการ ระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา ของโรงเรียน	88.57	419.08	0.58	0.95
การตัดสินใจดำเนินการ ระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา ของโรงเรียน	88.57	412.46	0.71	0.95
การรับประโยชน์จากการ ระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา ของโรงเรียน	88.57	416.59	0.60	0.95
การประเมินผลการระดม เงินทุนเพื่อการศึกษาของ โรงเรียน	88.50	415.36	0.65	0.95
การวางแผนเกี่ยวกับการ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การ เรียนการสอนของโรงเรียน	88.57	408.87	0.77	0.95

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การตัดสินใจดำเนินการ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การ เรียนการสอนของโรงเรียน	88.57	404.46	0.81	0.95
การรับประโยชน์จากการ จัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การ เรียนการสอนของโรงเรียน	88.90	418.71	0.56	0.95
การประเมินผลการจัดหา สื่อ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน การสอน	88.50	414.25	0.68	0.95
การวางแผนเกี่ยวกับการจัด กิจกรรมของโรงเรียน	88.90	415.19	0.64	0.95
การตัดสินใจดำเนินการจัด กิจกรรมของโรงเรียน	88.60	413.62	0.73	0.95
การรับประโยชน์จากการ จัดกิจกรรมของโรงเรียน	88.83	420.62	0.72	0.95
การประเมินผลการจัด กิจกรรมของโรงเรียน	88.53	422.80	0.49	0.96
การวางแผนเกี่ยวกับ ระบบงานช่วยเหลือดูแล นักเรียน	88.97	415.41	0.67	0.95
การตัดสินใจดำเนินการ เกี่ยวกับระบบงานช่วยเหลือ ดูแลนักเรียน	89.07	419.37	0.67	0.95

Item-Total Statistics				
	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
การรับประโยชน์จากการ ดำเนินงานระบบงาน ช่วยเหลือดูแลนักเรียน	88.77	419.01	0.61	0.95
การประเมินผลระบบงาน ช่วยเหลือดูแลนักเรียน	88.93	421.23	0.58	0.95

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความเหมาะสมแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง
 จังหวัดเชียงราย

ผู้ประเมิน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการประเมินที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงตาม
 ประเด็นของแต่ละรายการว่าอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับมาก
 3 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีความเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสมของแนวทาง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ						
A1	แต่งตั้งผู้ปกครองเป็นคณะทำงานแต่ละระดับชั้นเรียน					
A2	จัดทำแผนการขับเคลื่อนอย่างมีส่วนร่วมในแต่ละระดับชั้น					
A3	มีการนำเสนอการจัดทำแผนเข้าสู่การประชุมของโรงเรียน เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้					

ข้อ		รายการ	ระดับความเหมาะสมของแนวทาง				
			มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
			ที่สุด		กลาง		ที่สุด
			(5)	(4)	(3)	(2)	(1)
ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ							
• ด้านบริหารวิชาการ							
B1	การสร้างการรับรู้ หรือความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับหลักสูตรที่มีการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน						
B2	โรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองที่เป็นปราชญ์ หรือมีความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าร่วมในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนท้องถิ่น และร่วมเป็นวิทยากรของโรงเรียน						
B3	โรงเรียน ชุมชน และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาแหล่งเรียนรู้ในระดับชุมชน						
B4	มีการปรับปรุง พัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ให้มีความทันสมัย และสามารถสร้างการเรียนรู้ทั้งนักเรียนและผู้ปกครอง และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียน						
B5	ส่งเสริม สนับสนุน และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น						
• ด้านงบประมาณ							
C1	โรงเรียนแจ้งข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองทราบถึงสถานการณ์ทางการเงินของโรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจสาเหตุที่ต้องมีการระดมเงินทุนเพื่อการศึกษา						

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสมของแนวทาง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
C2	ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า ฯลฯ					
C3	ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อระดมทุนเพื่อการศึกษาของโรงเรียน เช่น การจัดผ้าป่า ฯลฯ					
• ด้านการบริหารงานทั่วไป						
D1	โรงเรียนควรแจ้งข่าวสารกิจกรรม หรือปฏิทินกิจกรรมตลอดทั้งปีการศึกษาให้ผู้ปกครองได้รับทราบ					
D2	โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่เป็นการสืบสานวัฒนธรรม ประเพณีของท้องถิ่น โดยนำนักเรียนเข้าไปร่วมทำกิจกรรมกับชุมชน ผู้ปกครอง					
D3	โรงเรียนควรมีการดำเนินการคัดกรองนักเรียนแต่ละคน ทั้งนี้ครูประจำชั้นจะต้องเป็นผู้คัดกรอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้เข้าสู่การประชุมร่วมกับคณะกรรมการแต่ละชั้นเรียนเพื่อวางแผนการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างเป็นระบบ					
D4	โรงเรียนจัดให้มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดูแลนักเรียนที่บ้าน ทั้งนี้ต้องดำเนินการเป็นรายบุคคล และชี้แจงถึงความสำคัญในการดูแลนักเรียนแก่ผู้ปกครอง					
D5	ส่งเสริมให้ผู้ปกครองสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่บ้าน					

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสมของแนวทาง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
D6	โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการบันทึกพฤติกรรมนักเรียน และแนะนำผู้ปกครองในการดูแลนักเรียนในความปกครองเกี่ยวกับสุขอนามัย การเฝ้าระวังพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม					
D7	โรงเรียนควรมีระบบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กและการปรับปรุงทักษะ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงความก้าวหน้าของการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน					
ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์						
E1	การส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม					
E2	การจัดการเรียนการสอนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครอบครัวเข้มแข็ง อบอุ่น ลดปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว					
E3	การส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการดูแลนักเรียนเพิ่มขึ้น					

ข้อ	รายการ	ระดับความเหมาะสมของแนวทาง				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ความเหมาะสมของแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการประเมินผล						
F1	คณะกรรมการระดับชั้นเรียน ทำหน้าที่ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านการบริหารงานทั่วไป โดยครูประจำชั้นเรียนจะต้องนำผลการประเมินเข้าสู่การประชุมโรงเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป					
F2	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมินผลในส่วนที่เกี่ยวข้อง					
F3	โรงเรียนควรมีการชี้แจงผลการประเมินจากการมีส่วนร่วม รวมทั้งแนวทางในการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาแก่ผู้ปกครองได้รับทราบ เพื่อให้เห็นถึงความก้าวหน้า ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรวมทั้งการแสดงให้เห็นว่าโรงเรียนได้เห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน					

ภาคผนวก ฅ

ค่าคะแนนประเมินความเหมาะสมแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านกลาง ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

	a1	a2	a3	b1	b2	b3	b4	b5	c1	c2	c3
N Valid	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4.67	4.67	4.33	4.67	4.33	4.67	4.67	5.00	4.33	4.67	4.33
Std. Deviation	.577	.577	.577	.577	.577	.577	.577	.000	.577	.577	.577

	d1	d2	d3	d4	d5	d6	d7	e1	e2	e3
N Valid	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Missing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mean	4.67	4.33	4.00	4.67	4.33	4.33	4.33	4.67	4.67	5.00
Std. Deviation	.577	.577	1.000	.577	.577	.577	.577	.577	.577	.000

	f1	f2	f3
N Valid	3	3	3
Missing	0	0	0
Mean	4.67	4.67	4.33
Std. Deviation	.577	.577	.577

		การมีส่วนร่วม ร่วมในการ ตัดสินใจ	การมีส่วนร่วม ร่วมในการ ดำเนินการ	การมีส่วนร่วม ร่วมในการรับ ผลประโยชน์	การมีส่วนร่วม ร่วมในการ ประเมินผล	รวมเฉลี่ย
N	Valid	3	3	3	3	3
	Missing	0	0	0	0	0
Mean		4.56	4.63	4.78	4.56	4.50
Std. Deviation		.192	.082	.192	.509	.082

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ – นามสกุล	นางสาวพิมพ์พิชฌญ์ สุภายอง
วัน เดือน ปีเกิด	21 พฤศจิกายน 2534
ที่อยู่ปัจจุบัน	262/1 หมู่ 2 ตำบลม่วงน้อย อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน รหัสไปรษณีย์ 51120
อีเมลแอดเดรส	pimpitchamon.s@gmail.com
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2553 - 2558 หลักสูตร ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา การประถมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ประสบการณ์การทำงาน	พ.ศ. 2560 – ปัจจุบัน ตำแหน่ง ครู คศ.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 3 โรงเรียนบ้านกลาง จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2558 – 2559 ตำแหน่ง พนักงานราชการ สำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 31 จังหวัดเชียงใหม่